

פנינו הצדיקים

לעדכונים, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

ללא פרסומות.
ללא חדשות.
ללא פוליטיקה.

מיטב השידורים מגדולי הרבנים

האזינו לשידור החי

03-3782000 | באפליקציה | www.radio2000.co.il

ערוץ 2000

במיל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

הרב אברהם פרידמן זצ"ל המכונה רבי אברהם המלאך - נולד במזריטש בי"ב תשרי ה'תק"א (1741). הוריו היו חשוכי בנים, כשהיה המגיד בן ל"ו שנים הציעה רעייתו שיגרשה ע"מ שישא אשה שתזכהו בבנים. אולם הוא דחה את הצעתה. שמו של הבעש"ט הגיע עד למזריטש ור' דב החליט לנסוע למז'בוז' אליו ואכן לאחר הברכה המיוחלת תוך פחות משנה התקיימה ברכתו ונולד רבינו. המגיד ממזריטש עם הימים הפך לגדול תלמידיו ולממשיך דרכו של הבעש"ט. בייחוד נמשך רבינו לתורת הסוד בה העמיק עד שהפך לבקי בה כבר בגיל צעיר מאוד. **בעל רוח-הקודש. גאון בנגלה ובנסתר. פרישותו מופלאה. מעט באכילתו. מפורסם בקדושתו ובצדקותו.**

בשנת ה'תקל"ג (1773) ציווה אביו לתלמידו רבי שניאור זלמן מלאדי (חב"ד) כי יפעל שלאחר פטירתו, בנו יחידו ימשיך את הנהגתו ואכן כך היה. זמן קצר ישב על כסאו עד שהתברר כי קדושתו ופרישותו מכל הוויות העולם הזה אינן מאפשרות לו להנהיג חצר חסידית ולכן בחר ועד הנהגה שיפיץ את אור החסידות בעולם כולו. לאחר מכן עבר רבינו להתגורר בעיירה פאסטוב שעל יד קייב וזכה לכינוי "המלאך" עקב קדושתו ופרישותו מהעולם במשך שנים בלא לראות פני איש והתדבקותו המוחלטת ברוחניות ועבודת ה' יתברך. וזאת למרות ההערכה הרבה אותה רחשו אליו כל צדיקי הדור סירב להתערב בהנהגה החסידית וחי עד לסוף ימיו בהתבודדות. נפטר בי"ב תשרי ה'תקל"ז (1777). חי 36 שנים בדיק. ציונו בעיירה פאסטוב.

אביו: הצדיק רבי דב בער (המגיד ממזריטש, מגדולי תלמידי הבעש"ט וממשיך דרכו). **אמו:** מרת קיילא. **נשותיו:** מרת גיטל (זיווג שני - בת ר' משולם פייבוש הורוביץ מקרמניץ מ"ס 'משנת חכמים' על המשניות). **בניו (מזיווג שני):** ר' שלום שכנא מפראהביטש (רבי שלום הגדול, אבי ר' ישראל מרז'ין) ור' ישראל חיים מלודמיר (חתן רבי שלמה מקרלין ובזיווג שני חתן רבי גדליה מליניץ). **בתו (מזיווג שני):** בלומא רבינוביץ'. סבא: ר' אברהם (מצד אביו) ור' שלום שכנא (מצד אמו). **חברותא:** ר' שניאור זלמן מלאדי (חלוקת הלימוד ביניהם הייתה - שלש שעות ביום היה ר' שניאור מלמד את ר' אברהם בתורת הנגלה ושלוש שעות היה ר' אברהם מלמד את ר' שניאור בתורת הנסתר. ר' שניאור העיד כי כשהיו מתקרבות לקיצן שלש שעות הלימוד בהן למד מפי ר' אברהם היה נוהג להזיז לאחר את מחוגי השעון על מנת להאריך את זמן לימודו). **מספריו:** יחסד לאברהם

אחד מחסידי הרבי, גביר עשיר, ראה כי לפתע מסחרו לרדת ולהחסיר ללא סיבה הנראית לעין, דווקא בעת שהעסקים שגשגו והניבו פירות, הפדיון פחת והלך, וסך ההוצאות גדל מההכנסות. הוא בדק את ספרי חשבונותיו, הכל נראה תקין. הוא הגיע לגירעונות כבדים, ועמד על סף 'פשיטת רגל'. הוא נסע לרבינו ושטח את מועקתו הגדולה על מצבו הכלכלי. רבינוענה לו לפליאתו: "גש לביתך והכן סעודה טובה כיד המלך, אכול בשמחה לחמך ושתה בלב טוב ייך". יצא האיש מהחדר נבוך ומבולבל, אולם ניגש לקיים את הפקודה ככתבה וכלשונו! הכין 'סעודה' עם יינות טובים ומשקאות חריפים ומשובחים, והזמין את משפחתו וידידיו לארוחת ערב חברתית.

בתום המשתה היה הסוחר עייף ושתי כהוגן, ועד מהרה נרדם על הספה שבחדר האורחים. לאחר זמן מה התעורר, הציץ בשעונו וראה, שהשעה מאוחרת מאוד. רעש מחדר העסקים הגיע לאוזניו. הוא קם הלך לחדר העסקאות ועיניו חשכו! מול עיניו הנדהמות הוא גילה את **מנהל החשבונות האישי שלו**, כשגבו מופנה אליו וראשו תקוע עמוק בתוך הכספת הסודית החבויה בעמקי הקיר העבה, שחוץ משניהם אף אחד בעולם לא ידע על קיומה, **ואותו עובד מרוקן שטרות רבים היישר לתוך תיקו הפרטי!** היה זה יועצו האישי הסודי ביותר, שנתן בו תמיד אמון מלא ומוחלט. כנראה, היה סמוך ובטוח, שהגביר בשכרותו יישן עוד זמן רב.

בבת אחת קלט כעת העשיר את 'סוד' כישלונות מסחרו בתקופה האחרונה... העסקים הניבו רווח גדול אלא שיד נעלמת פשוט מרוקנת את הקופה... "גנב!", שאג הסוחר בקול גדול. מנהל החשבונות הסתובב בבהלה וראה את אדונו בפתח החדר. עתה הובנה במלואה תשובת הרבי. החל מנהל החשבונות בוכה ומיילל: "סלח נא לי! לא עמדתי בפיתוי! אני רוקנת את הקופה בחודשים האחרונים! **אחזיר לך את כל הכספים במלואם עד פרוטה אחרונה, רק אל תסגירני למשטרה!** הרי יודע אתה, שבעל משפחה אני, בעיות רבות תקפוני בתקופה האחרונה בביתי, ומרוב צער הידרדרתי עד שפל המדרגה של 'גנב' נבזה".

"קום על רגליך!", פקד הגביר. "החזר את הגנבה וסע הישר לרבי המלאך הקדוש!". מנהל החשבונות החזיר את הגזלה ונסע לרבי, שם גולל את צרתו הגדולה, "בתי הגדולה הגיעה זה עידן לפרקה, וכבר שנים יושבת וממתנה, הצעות רבות וטובות כולם נכשלו". הרבי ענהלו: "גש אל 'ההקדש' שבעירך, עבור העניים והקבצנים המתאספים לסעוד את ליבם מתרומת שיירי מאכל בני העיר, תשנה את לבושך ומראה פניך כדי שלא יכירוך, ותסעד עמהם את סעודתך, מפיתם תאכל ואת מימם תשתה, כשווה בין שווים, וה' יאה בעזרך!".

על אף תמיהתו הרבה, מאחר שכבר הספיק לשמוע מהסוחר כיצד סיבב אליו הרבי את ישועתו דרך סעודה, הבין, שעליו לקיים את ההוראה במלואה. הוא חזר לעירו, לבש בגדים קרועים ובלואים והתיישב באחת מפילות ההקדש. עד מהרה נטפל אליו אחד מהוותיקים שבקבצנים, שבראותו עני 'חדש' ניגש לשוחח עמו. תוך כדי שיחתם בענייני קיבוץ נדבות - אמר: "ישנם אנשים אמידים, אולם אינם מוציאים פרוטה אחת לצדקה". **ביניהם מנה את שמו של מנהל החשבונות.** "ניסינו רבות לעוררו, אך משנוכחנו בקמצנותו - החלטנו ללמדו לקח. למנהל זה בת בוגרת בשידוכים, כל הצעת שידוך שנודעת לנו - יוצאים אנו מיד לרוץ ולספר על קמצנותו ודואגים 'להרוס' את ההצעה, ועד היום יושבת בביתה, שתשב עד שתלבין ראשה!". עתה הבין את העניין. הוא שב לביתו ועל אתר החל לפזר לצדקה ביד רחבה, כל עני שנכנס לביתו יצא עם מתת יד הגונה. העניים חדלו ממנהגם הרע בראותם, כי התהפך, ובתוך זמן קצר נמצא חתן הגון לבתו, והשמחה חזרה לביתה.

הגאון הרב שלום סאפרין מקאמרנא זצ"ל בעל ה'מעשה שלום'- נולד ב-כ"ד תמוז ה'תרע"ו (1916) בעיר בוריסלוב שבגליציה. נקרא שמו בישראל שלום ע"ש סבו מצד אימו (הרה"ק השר שלום מבעלזא זע"א). דור רביעי לאדמו"ר הראשון לבית קאמרנא, הרה"ק המקובל רבי יצחק אייזיק יהודה יחיאל זע"א (בעל 'היכל הברכה'- העיד על עצמו שבהיותו כבר כבן שנתיים עד חמש השיג מראות נפלאים ואף את רוח-הקודש). למד בישיבת צהלים בעיר הונגריה וכן למד בישיבת ראחוב וביחוד בישיבת מונקאטש. בניסיון ניצל מהשוואה כשברגע האחרון עלה על ספינת מעפילים שהפליגה מרומניה לארץ ישראל כשהוא מקיים במסירות נפש עילאית את המצוות בספינה.

כשהגיע לארץ נלקח למחנה מעצר בעתלית. שם הכשיר את מטבח המחנה וניהל בית כנסת ואורח חיים לאנשים החרדים שרצו להרגיש טעם שבת וחג. אחרי ששוחרר מהמחנה בחר לגור בשכונת 'שערי חסד' בירושלים והחל לשמש לרבה של בית הכנסת 'קהל חסידים'. היה בידידות עם שאר רבני השכונה, ביניהם הגאון ר' דוב בעריש וינפעלד (הגאון מטשעבין), הגאון ר' שלמה זלמן אוירבך וכו'. נפטר ב-י"ג תשרי ה'תשנ"ח (1997). חי כ-81 שנים. ציונו בחלקת הרבנים בהר המנוחות בירושלים. על שמו הוקם המוסדות התורניים 'עטרת שלום' בתי מדרש וישיבות וכוללים, הוצאת ספרים וכן הוצאת עלון שבועי תורני בשם 'עטרת שלום' ועוד.

סבא (מצד אביו): הגאון ר' אברהם מרדכי מקאמרנא (בעל ה'מדרכי אברהם'). **סבא (מצד אימו):** הגאון רבי יצחק פלאם זצ"ל (רב ואב"ד בעיר קראטשין ולבוב). **אביו:** הגאון ר' חיים יעקב מקאמרנא (בעל ה'פרי חיים'). **אמו:** הרבנית מרת חיה. **נשותיו:** הרבנית מרת ציפורה יוטא (בזיווג ראשון- בת של הגאון רבי בן ציון וויס אב"ד העיר ראסוויגף. נפטרה ממחלה יחד עם בנה הקטן אהרון), הרבנית מרת גאלדא לאה (בזיווג שני- בת הגאון המפורסם רבי ישראל יצחק רייזמן חבר הבד"ץ העדה החרדית בירושלים). **ילדיו:** האדמו"ר המקובל רבי נתנאל סאפרין שליט"א, ר' אברהם מרדכי מירושלים ור' אליעזר צבי מבית שמש ובתו מרת חווה סימא ע"ה (נישאה לר' יששכר שטוקהמר).

מרבותיו: הגאון ר' לוי יצחק גרינוואלד, הגאון ר' שלמה זלמן פרידמן, הגאון ר' חיים אלעזר שפירא (בעל ה'מנחת אלעזר'), הגאון ר' ישראל הגר מויז'ניץ (בעל ה'אהבת ישראל') והגאון ר' אהרן רוקח מבעלזא. **מתלמידיו:** ר' אברהם צבי בק (רבה של מלברון). **מספריו:** **מעשה שלום- על התורה** **נפש שלום- על תהילים** **ינשמת שלום- על פרקי אבות**.

כאשר רבינו עלה על ספינת מעפילים שהפליגה מרומניה לארץ ישראל, הוברר לו כי אחיו, ר' מנחם מאניש יושב בכלא על עוון ריגול, מיד עשה את כל האמצעים לשחררו למרות שידע כי הוא עומד להפסיד את ההפלגה ולמעשה הצלת חייו תלויה בספינה זו. בסיכומו של עניין בחסדי שמ"ם הצליח גם לשחרר את אחיו בערבות מתאימה וגם להספיק את הספינה שבזכותה הגיע לארץ ישראל וכך ניצל מהשוואה האיומה ברגע האחרון.

בזמן ההפלגה רבינו מסר את נפשו על המצוות ובכללם גם על נטילת ידיים ולכן בחר לישון על הדרגש הנמוך על יד הרצפה שישן קרוב לדוד המים שעל הספינה, וכן בימי החנוכה הדליק נרות חנוכה על הספינה מהשמן ששמר מהמנה היומית הקצובה לאוכל.

רבינו אמר שמי שיעזור לו לחתן את בנו הגדול יבטיח לו כל מה שצריך. אחד העשירים הגדולים בלונדון אמר לו שהוא מוכן לשלם את הוצאות החתונה, אבל בתנאי- יש לו משפט עם גוי ולמרות שהוא יודע שהוא זכאי חושש הוא מתוצאות המשפט שכן השופט שעתידי לדון בענייניו ידוע בתור אנטישמי ובוודאי יפסוק לרעתו. ולכן הוא רוצה שהצדיק יבטיח לו כי יצא זכאי. אמר לו רבינו: **"אל תדאג, יהיה בסדר"**. **ביום המשפט בבוקר שמעו בחדשות כי השופט האנטישמי הלך לישון במיטתו ולא קם בבוקר. לפיכך נקבע כי שופט אחר יפסוק בעניינו והוא זיכה את העשיר כדברי רבינו.**

רבינו נהג לקום בכל יום לפנות בוקר בשעה שלוש לפנות בוקר כדי לעשות תיקון חצות וללכת לבית הכנסת להגיד שיעור במשניות ולהתפלל כותיקין ואחר התפילה היה אומר בנוסף גם שיעור בהלכה. כשהיה צעיר לימים והיו לו ילדים קטנים בבית, חשש רבינו, שאם יקום לפנות בוקר בבית, ילדיו יתעוררו משנתם ויהיה גזל שינה וכן יפריע לרעייתו, ולכן בחר לישון בחצר שהיה לו לפני הבית. רבינו ישן על ספסל שהיה ברוחב שלושים ס"מ בלבד וכך נהג גם בימי החורף הקרים לישון על הספסל, וכך העביר את שעות השינה הקצרים שלו.

נהג לשים הסכך על הסוכה שלו אפילו שהיה זקן והיה לו קשה לעלות על הסולם. מספר שנים לפני שנפטר עלה על הסולם ונפל ושבר את רגלו. שנה לאחר מכן חשבו התלמידים כי בוודאי השנה לא יטריח לשים הסכך בעצמו אחרי מה שקרה שנה קודמת אלא יבקש מאחד הבחורים עזרה. אולם להפתעתם המרובה ראו ערב החג כי רבינו לקח את הסולם ועלה את שלביו והניח את הסכך כדי לקיים את המצווה בעצמו ובהידור.

אחד מחסידי רבינו היה לו בן שחלה במחלה קשה ל"ע והרופאים לא נתנו שום סיכוי לבן שיברא. בצר לו פניו לרבינו שאמר לו לעשות פדיון על ידי שהאבא של הבן יעניק לו את הבן מתנה, וכך הוא יהיה בנו של הרב, והרי על הבן שלו לא גזרו בשמים שיהיה חולה במחלה. וכך עשו מעמד נתינת מתנה של הילד חולה לצדיק, והילד הבריא נגד כל התחזיות, וכל השנים הרבי החזיק את עצמו כאבא של הבן ואף הטריח לנסוע עד לאמריקה בשביל להשתתף בחתונה של הילד.

האדמו"ר הרב מנחם מנדל פנט מדעש זצ"ל- נולד בשנת ה'תקע"ח (1818) בטרצל שבהונגריה. כבר מילדותו הועידו לו גדולות ונצורות. שקדן ולמדן עצום. עונותיו. בשנת ה'תר"ב (1841) עבר לעיר אוריזור שברומניה לכהן שם כרב, תפקיד אותו מילא עד פטירת אביו ב-כ' בניסן ה'תר"ה (1845). לאחר פטירת אביו קבע את מקומו בדעש והתמנה למלא את מקום אביו באדמו"רות ובכך היה האדמו"ר השני בשושלת. היה נערץ על ידי אלפים כצדיק, וכן היה עמוד ההוראה בטרנסילבניה. בשנת ה'תרל"ה (1875) ייסד את "כולל אהבת ציון לזינבירגן סילאדי וקיוואר" לטובת בני ארץ ישראל וכן הקים ישיבה גדולה בדעש. גאון. מסר עצמו כל חייו בעבודת הקודש לטובת היהודים. נפטר ב-י"ג בתשרי ה'תרמ"ה (1884). חי כ-66 שנים. ציונו באוהל אדמו"רי דעש שבהונגריה. בנו, ר' משה, מילא את מקומו באדמו"רות.

אביו: האדמו"ר ר' יחזקאל (רב העיר קרלסבורג. לימים מייסד חסידות דעש. בעל ה'מראה יחזקאל'). **אימו:** מרת חיה רחל (בת ר' משה הניג מלינסק שבגליציה). **מרביתיו:** ר' משה סופר שרייבר (החת"ם סופר), ר' משה טייטלבוים (הראשון) מאוהיל (ה"ישמח משה"- ממנו למד את תורת החסידות משנת ה'תקצ"ז). **אשתו:** מרת רייזל (בת הגביר ר' יהודה לייביש הלוי קרויס מאוהיל, נישא בשנת ה'תקצ"ט). **ילדיו:** ר' משה (מילא את מקום אביו באדמו"רות), בתו (נישאה לר' שבתי בן רבי משה- מחבר הספר 'מבשר טוב'). **מספריו:** **ישערי צדק**- על אורח חיים ויורה דעה **ימשפטי צדק** - על חושן משפט **ימעגלי צדק**- על אבן העזר **יאבני צדק**- על התורה הקדושה.

בספר 'גדולת יהושע' מובא שיום אחד רבינו אמר למשמשו, רבי משה פדר ז"ל: "אמש התעמקתי בסוגיא ויישבתי דבריו של התנא האלוקי רבי עקיבא והתגלה אלי בחלום להכיר לי טובה. אמר לי שזה יהיה לאות שהחלום אמת, שהיום שליח מארץ הקודש יגיע לכאן, ויביא לי במתנה גלימה ממלבושי ירושלים". אכן כך היה.

אביו של רבינו שלח את בנו מנחם מנדל לישיבה של ה'חת"ם סופר' בפרשבורג. הבן המוכשר ובעל המידות למד יומם ולילה בישיבה והתעלה במעלות התורה והיראה. כאשר הגיע לפרקו רצה לשוב לבית הוריו כדי למצוא את זיווגו. לפני כן ניגש לרבו כדי לקבל ברכת פרידה. ה'חת"ם סופר' אמר לו: "בדרך לביתך כדאי שתעבור בעיר אוהיל ותכיר את הרב הקדוש ה'ישמח משה', שהוא מופת לגדלות בתורה וליראת ה' תמה והידיבק בדרכיו".

רבינו עשה כדבריו. הוא הגיע לאוהיל. שכן שם חדר באכסניה המקומית ופנה ללמוד במחיצת ה'ישמח משה'. בקרבתו התעלה עוד ועוד בלימוד התורה ובמעלות הקדושה. יום אחד, כאשר חזר מלימודו אצל ה'ישמח משה' ופנה לעבר האכסניה שבה התגורר, נפשו חשקה לקנות מלון באחד מדוכני השוק שנמצא בדיוק בדרכו. הוא ניגש לאחד מדוכני הפירות ושאל את הנערה המוכרת למחירו של המלון. היא אמרה מחיר שנשמע לו גבוה למדי. הוא עמד ללכת לדוכן אחר.

אז שמע את הנערה אומרת בלשון נופל על לשון: "צדיק זה בא לבית מלוני ויפטר בלא מלון?!" הוא התפעל מאוד מלשון המליצה של הנערה בשוק. הוא נשא את עיניו והביט בה לשניה אחת. מיד נשא את רגליו לעבר אכסנייתו, עלה בריצה לחדרו, השתטח על הארץ והתחיל למרר בבכי. האכסנאי שמע את בכיו הרם, חשב שקרה לו אסון, מיהר לחדרו ושאל אותו בדאגה רבה לסיבת הדבר. ענה לו הנער בקולו הנשבר: "איך לא אבכה אם נשאתי את עיני להסתכל בבת ישראל? איך אוכל לשוב על כך בתשובה?".

האכסנאי שמע את פרטי המקרה ואמר: "יש לי עצה עבורך כיצד תוכל לתקן את הדבר למפרע. הרי חז"ל אסרו על האדם לקדש אישה עד שיראנה. אותה נערה בודאי הגיעה לפרקה. ובכן, אם תסכים לשאתה, יהיה התר למפרע להסתכלות זאת והיא תסכים בודאי מכיוון שהיא בת עניים היא". העצה התקבלה על דעתו של הנער והרגיעה אותו מעט. הוא התנה את החלטתו בהסכמת המרא דאתרא. ה'ישמח משה' שמע את המקרה מפי הנער ויעץ לו כי יכתבו מכתב להוריו בו יבקשו מהם שיגיעו לאוהיל כדי לבדוק את השידוך. אם יסכימו לו, הדבר יגמר בכי טוב. המכתב נשלח ליעדו. לאחר כמה שבועות הרב מקרלסבורג ורעייתו הגיעו לאוהיל. הם נועדו תחילה בביתו של ה'ישמח משה' שהביע בפניהם את דעתו שכדאי להם להסכים לשידוך כדי להציל את בנם מצער ועוגמת נפש כה מרובים.

הרבנית התמרמרה על כך שעליהם לשדך את בנם העילוי בתורה והמושלים במידות עם נערה מוכרת פירות בשוק שמשתייכת לדלת העם, אבל שני הרבנים נמנו וגמרו שאם הנערה נאה במידותיה ובמעשיה, די בכך כדי שתינשא עם הבן. אמו של הנער ביקשה לראות את הנערה כדי להתרשם ממנה. הפגישה סודרה מהרה ובסיימה האמא חזרה לביתו של הרב מאוהיל כשהיא ממררת בבכי: "פגשתי בה... היא בהחלט נערה עדינה, אבל צורתה החיצונית אינה נאה! מדוע מגיע לנו עונש כזה? אם הקדוש ברוך הוא חנן אותנו בבן כליל המעלות, מדוע עליו לשאת נערה פשוטה וחיצונית לא מתאימה? הרי הוא בן יחיד, מיוחס ומיוחד."

ה'ישמח משה' לא מצא תשובה משכנעת לטענתה של האמא. הוא פנה לבן שהיה שם ואמר: "נראה כי אימך צודקת בדבריה". כאשר הבן שמע זאת, הוא פרץ בבכי עז וזעק: "אבל מה יהיה על המבט? מה יהיה על המבט?!" ה'ישמח משה' ראה כי הצער של הבן גדול אפילו מהצער של אמו. הוא קם ממקומו וקרא לרב ולרבנית שיכנסו איתו לחדר הפנימי בביתו. כאשר שלושתם נועדו, פייס את האם והבטיח להורים: "אם תסכימו לשדך את בנכם עם הנערה, אני מבטיח לכם שתזכו לדורות ישרים מזיווג זה!". ההורים נמלכו בדעתם והחליטו לשמוע בקולו של הרב. השידוך נגמר בכי טוב. רבינו הקים עם רעייתו בית לתפארת והפך לרבה של דעש. ברבות הימים בני הזוג זכו לשושלת רבנים גאונים, גדולים בתורה וביראה לדורי דורות.

הגאון ר' עקיבא (גינז) איגר זצ"ל - נולד ב-א' חשוון בשנת ה'תקכ"ב (1761) בפרשבורג שבהונגריה. את שם המשפחה איגר קיבל מאמו (אביה הוא ר' עקיבא איגר מהלברשטט מחבר 'משנת רבי עקיבא' נחשב לאחד מגדולי רבני גרמניה). למד אצל דודו בברסלוי. בהיותו כבן 13 שנים בלבד חיבר ספר על מסכת חולין ובגיל 15 הרצה בפני תלמידים. לאחר נישואיו ישב על שולחן חותנו במשך שנים. בשנת ה'תק"נ (1790) חותנו התרושש ורבינו התמנה לרב במרקיש פרידלאנד ובה הקים ישיבה. בשנת ה'תקע"ד (1814) התמנה כרבה של העיר פוזנא ועמד בראשה במשך 23 שנים. **גאון אדיר, חריף. בנוסף על בקיאותו הגדולה בכל חדרי התורה, היה עניו מאוד, רודף חסד. גומל חסדים.** נלחם ברפורמים ובמשכילים. כהוכחה לענוותנותו ביקש שיכתבו על מצבתו: **"פה נטמן ר' עקיבא איגר עבד לעבדי ה'.** נפטר בעיר פוזנא י"ג תשרי בשנת ה'תקצ"ח (1837). חי כ-76 שנים. ציונו בפוזנא.

Handwritten signature of Rabbi Elyashiv (Ginze) Eiger.

סבא (מצד אביו): ר' שמואל. **אביו:** ר' משה. **נשותיו:** בת הסוחר ר' יצחק מרגליות (בזיווג ראשון). **מרבתי:** דודו, ר' וואלף איגר בברסלוי. **מתלמידיו:** ר' צבי הירש קלישר, ר' אליהו גוטמכר, ר' יוסף זונדל מסלנט. **ילדיו (מזיווג ראשון):** ר' אברהם מראוויטש (עסק רבות בעריכת ספרי אביו וסידורם לדפוס), ר' שלמה (רבה של קאליש ופוזנא, ואביו של רבי יהודה לייב איגר מלובלין ובעל גליון מהרש"א על הש"ס), מרת שיינדל (נישאה לר' דוידזון ברמברג), מרת שרל (נישאה לר' אברהם משה קאלישר ובזיווג שני לר' משה סופר - החת"ס סופר), מרת ציפורה (נפטרה בצעירותה). **ילדיו (מזיווג שני):** ר' משה מוארשא, ר' בנימין וואלף (מיהניסבורג וברלין), ר' יהושע פיבלמאן, ר' יצחק לייב מלאמזא, ר' שמואל ממינסק, ר' שמחה בונם מברדיטשוב, ר' דוד מברסלוא, מרת ראשיד (נישאה לר' וואלף שיף מוואלשטיין), מרת בפייכא (נישאה לר' פישל גראדשטיין מלובלין), מרת גיטל (נישאה לר' שמואל קארנפלד מבראד), מרת רבקה (נישאה לר' חיים שמואל בירנבוים מפוזנא), מרת בילא (נישאה לר' מאיר לייב ראזאניס מבראד), מרת הדסה (נפטרה בצעירותה), מרת יוטא (נישאה לר' שמעון ברלינר מקוטשאן). **מספריו:** גיליון הש"ס • הגהות רע"א • גיליון הירושלמי • גיליון הרמב"ם • ירוש ויחידוש • יחידושי רעק"א • כתב וחותם • משנת רבינו עקיבא איגר • קושיות עצומות • אותיות דרבי עקיבא איגר • פותח שערים • תורת רבינו עקיבא איגר • תשובות רבי עקיבא איגר • שו"ת רבי עקיבא איגר • פסקים ותקנות • משפטי רבי עקיבא איגר • יאגרות סופרים • יאגרות רבי עקיבא איגר • יגנזי רבי עקיבא איגר • ירבי עקיבא אצל אגדה • יחידושי רבי עקיבא איגר השלם • יאורה ושמחה.

רבינו בבחרותו, נודע שמו לתהילה כעילוי חריף ובקי בכל חדרי תורה. בגיל 14 כבר בא בברית האירוסין עם בתו של עשיר אחד, שחשק בו לחתן, בשל למדנותו הגדולה. בתקופת האירוסין, הזמינו העשיר לעירו, להתפאר בו בפני למדני המקום. מיד כשהגיע, הקיפוהו בקושיות מסובכות - לעמוד על ידיעותיו ולמדנותו, והוא כאילם לא פצה פיו. השתאו הלומדים: **"הזה החתן המהולל שכה שיבחוהו? הארי נעשה שועל."** התאכזב החותן העשיר אף ספג שינויות לעג, וכבר חשב לנתק את הקשר! ביקשו החתן: **"ימתין כבודו יומיים נוספים, ואז יחליט."** כעבור יומיים נכנס החתן לבית המדרש וחשף את חילו לאורייתא. ענה על כל השאלות ופתר את כל הספיקות, הוכיח את גאונותו, חריפותו ובקיאותו והכל נדהמו מגדלותו. **"מדוע המתנת יומיים?"**, התפלל החותן. השיב החתן: **"בימים הקודמים היה פה חתן נוסף, מוכשר מאוד, שרצה חותנו להתפאר בו, והוא אכן זכה להערכה רבה. אך אם אני הייתי עונה, הייתי מאפיל על גאונותו ועל ההתפעלות ממנו, והיה נגרם צער לחתן ולחותן גם יחד. לכן העדפתי לשים עצמי כעם הארץ, עד שהחתן יצא מהעיר."**

רבינו נהג לקיים מצוות ביקור-חולים אצל כל חולי העיר פוזנא. פעם הגיע לביקור אצל חולה שחלה במחלה נדירה, שלא היה לה תרופה. באותו רגע עבר רופאו של המלך. רבינו מיהר לשגר שליח לרופא, שיעלה ויבדוק את החולה. כשהגיע וראה שמדובר במחלה שאין לה תרופה, שאל את רבינו: **"מדוע הזעקת אותי לבוא, הרי אתה יודע שאי אפשר לרפא את מי שחלה בחולי זה!?"**. השיבו הגאון: **"ואם המלך היה נתקף במחלה זו, וכי גם אז היית אומר שאין תרופה למחלה וממשיך בדרכך?"**. נזכר הרופא ואמר:

"לפני מספר שנים חלה המלך במחלה זו, וגם אז אמרתי שאין לה תרופה, אולם ציינתי שבעצם קיימת תרופה אחת, אבל אין אפשרות להגיע אליה. המלך התעניין בפרטי הדברים, ואמרתי לו שכדי להשיג את התרופה צריך ללכוד ציפור נדירה המצויה במדבר, הרחק הרחק מעיר המלוכה, ולהאכילו מבשרה, ואז יתרפא. המלך שיגר גדודים של חיילים למדבר ההוא, כדי שילכדו את הציפור. ואכן, לאחר מאמצים מרובים עד מאוד, הצליחו החיילים במשימתם ותפסו את הציפור, הביאוה למלך, שאכל ממנה והתרפא."

"כל זה כאשר מדובר במלך, אבל כאן מדובר באדם פשוט, ומהיכן ישיג את האמצעים ללכידת הציפור?". רבינו התפלל: **"ה' אלוקי ישראל, בני ישראל הם בניך, ועכשיו זקוק אחד מהם לציפור הזו. האם לא תשלח לנו אותה?"**. לא חלפו כמה דקות, והנה, מתדפקת ציפור על חלון הבית. רבינו ציווה ללוכדה, והורה להשאיר בידיו את הכנפיים, ואת השאל לבשל ולהאכיל את החולה. כך עשו, והחולה התרפא. כעבור זמן-מה עבר שוב רופא המלך בעיר, ורבינו הודיע שלא היה צריך לנדוד למדבר כדי ללכוד את הציפור הנדירה ההיא. הרופא השיב: **"לא ייתכן. ציפור כזו מצויה רק במדבר ההוא, ובוודאי לא בעיר גדולה כמו פוזנא."** אז שיגר לו ר' עקיבא כראיה את כנפי הציפור שהותיר אצלו. הרופא התפעל מאוד מכך, ואמר **שדבר כזה יכול לעשות רק הרב היהודי**. הדברים התפרסמו בחוצות עיר, וגדול היה באותה שעה כבודו של הקב"ה בעיני הבריות. (מעובד מתוך 'עלינו לשבח')

רבינו ניצל כל רגע ללימודו. אולם למען הפרט עסק אף שעות ארוכות. יום אחד ניגש אליו בחור ושאל: "כשנכנס לברית, מוהל העיירה היה אז חדש, כשמהל אותו פגע בו יתר על המידה. ולא ברור כי יכול להביא ילדים, האם מותר לו להינשא?" הרב שאל מספר שאלות ולבסוף אמר לו: "תקרא למוהל. אני רוצה לשאול אותו מספר שאלות". הבחור ניגש למוהל. כאשר חזר לרב, פניו חווירו ואמר: "אין לי מזל, המוהל יושב שבעה". הרב התבונן בפני הבחור ושאל: "היכן הוא יושב?" והבחור ענה: "בסוף העיירה, מרחק מספר שעות". הרב הזמין עגלה ונסע למוהל. המוהל בראותו את רבינו, קם מלא קומתו והרב לאחר דקות מספר החל להכנס לעובי הקורה ולשאול לגבי אותה הברית. והמוהל השיב לשאלות הרב.

לאחר מכן, הרב נסע לביתו. אולם הבחור כבר שב לביתו. הרב הצטער שלא ביקש מהבחור להשאר ושאל את אשתו: "את יודעת היכן מתגורר הבחור?" - "לא, אבל לבטח הוא ישוב מחר כדי לדעת את התשובה". הרב לא המתין, וחקר עד שנודע לו מהי הכתובת. מיד ניגש לבית הבחור, ונקש בדלת. השעה היתה מאוחרת מאוד. הבחור, שפתח את הדלת הופתע מאוד לראות את הרב. והרב אמר: "יש לי בשורה טובה, אתה יכול להתחתן". ובירך את הבחור ברכות רבות. הבחור פנה לרב בתהיה: "מדוע כבודו הטריח את עצמו באמצע הלילה? הרי מחר הייתי שואל את הרב". ואז הרב שאל: "האם הטרדתני את מנוחתך?" והבחור ענה: "לא יכולתי לעצום עין, לא ידעתי מה הרב ישיב לי". ואז הרב ענה: "אומנם יכולתי בפרק זמן זה ללמוד עוד תורה ולחדש חידושים, אולם לא יכולתי לעשות זאת בידיעה שיש מישהו שממתין לתשובתי ולעזרתי!"

מובא בעלינו לשבח' שפעם נסע רבינו כל הלילה לעיר אחת. באותו לילה ירד גשם רב והתקלקלו הדרכים. משרתו הרגיש שהעגלה נוטה לשקוע לצד הדרך. לא היתה ברירה והוא ירד מהעגלה, ותמך בה מהצד. כך צעד המשרת כברת דרך ארוכה ברגל, כשכולו בתוך המים והבוץ. כאשר חלפה הסכנה, והמשרת חזר לעגלה, הודה לו הרב ואמר: "הרי מן הסתם הגרביים שלך התרטבו, הנה לך גרביים יבשות להחלפה" והושיט לו גרביים יבשות. "אדוני החיה את נפש עבדו", אמר המשרת לגאון, ולבש את הגרביים היבשות. במהלך הדרך התפלא המשרת מהיכן השיג הרב גרביים יבשות, שהרי הבגדים שנטל הגאון מביתו, לפני היציאה לדרך, היו במזוודה, והמפתח של המזוודה בכיסו. בבוקר, כאשר ירד רבינו מהעגלה, נדהם להווכח שרגליו של רבינו יחפות. אז הבין כי בעודו הולך בצידי העגלה, פשט רבינו את הגרביים מרגליו, בהבינו שכאשר ישוב לעגלה תהיינה הגרביים שלו רטובות עד לשד עצמותיו, ומסרם לו.

מסופר ב'מורשת אבות' כי רבינו וידידו ר' יעקב לוברבוים רבה של ליסא באו לוורשה לכנס גדול של רבנים. יצאו יהודי וורשה לשער העיר לקבל את שני גדולי הדור. בכבוד הובילום במרכבה הדורה רתומה לשני סוסים, והכניסום לעיר בקול תרועת המון חוגג. מרוב התלהבות התירו את הסוסים מהמרכבה, רתמו עצמם במקום הסוסים והסיעו את המרכבה. כשהרגיש רבינו בדבר, אמר: "למי כל הכבוד הזה, אם לא לר' יעקב מליסא?" ירד מהמרכבה ונבלע בין ההמון ומרוב צפיפות לא הכירו בו, והוא הצטרף להסיע את המרכבה. ר' יעקב אמר בלבו: "למי כל הכבוד הגדול אם לא לר' עקיבא גאון הדור?" ירד גם הוא מהמרכבה. כך הסיעו והסיעו עד שהרגישו שהיא ריקה מאדם.

האדמו"ר הרב שמואל שניאורסון זצ"ל - בן הזקונים אשר נולד בשני באייר (תפארת שבתפארת בספירת העומר) שנת ה'תקצ"ד (1834) בליובאוויטש. בגיל שבע כבר היה בקי בתורה ובחלק גדול מנ"ך ולומד גמרא עם פירוש רש"י ותוספות מלוקטים, ובשעת משחקו עם חבריו היה חוזר על התנ"ך בעל-פה. אביו נהג לבחון אותו אחת לחודש ואת חבריו בחדר, שרובים היו מבני המשפחה. אחרי הבחינה נתן להם כסף על פי הצלחתם, רבינו היה מצרף סכומים אלה וקונה בהם ספרים. בגיל עשר ידע בעל-פה את התנ"ך. כשהיה בגיל 12 שקד על לימוד משניות בעל-פה. הצטיין בענווה וצניעות, עד שכל הסובבים אותו לא ידעו על למדותיו ועל גאונותו העצומים. הצדיק העיד על עצמו: ישנם כאלו שחושבים שהם מכירים אותו, אבל האמת היא שהם אינם מכירים אותי בכלל, אפילו זוגתי חושבת שהיא מכירה אותי, והאמת, שגם היא לא מכירה אותי. היו זמנים שהייתי עמל עשרים ושלוש שעות ביממה וזוגתי חשבה שאני הולך בטל.

בגיל 17 הוסמך לרבנות ומחודש חשוון שנת ה'תרי"ג עד אלול ה'תרס"ז (1852-1855) למד כל יום עם אביו ספרי קבלה, כוזרי, מורה נבוכים, עיקרים ורס"ג עם ביאורי חסידות. נודע כבעל זיכרון מופלא. התפרסם כגאון בתורת הנגלה והנסתר ובקיאיות בחכמת הרפואה. בגיל צעיר אביו שיתף אותו בעסקנות בענייני הכלל. לשם כך נסע הרבה פעמים למדינות שונות ברחבי העולם כדי לפעול למען יהודים במצוקה. כחצי שנה לפני שאביו נפטר הוא הפציר ברבינו שיתחיל להנהיג את הנשיאות וכך כתב לחסידים: "אליו תשמעון כאשר שמעתם אלי". בשנת ה'תרכ"ו (1865) לאחר פטירת אביו רבינו התחיל לכהן כאדמו"ר הרביעי לחסידות ליובאוויטש. בעל יסורים גדולים למרות זאת לא מש החיך מפניו כל ימי חייו. בסוף שנת ה'תרמ"ב (1882) חלה ובחודש תשרי שנת ה'תרמ"ג אור ליום שלישי ניתק את שעון הכיס מהשרשרת ותחב פיסת נייר בשעון שייעצר בשעה 11:51 הורה לבניו את צוואתו ובעודו יושב על כיסאו השיב את נשמתו ליוצרה בדיוק בשעה 11:51. נפטר ב- י"ג תשרי ה'תרמ"ג (1882). חי כ-48 שנים.

אביו: האדמו"ר מנחם מנדל שניאורסון (ה'צמח צדק'). **נשותיו:** זיווג ראשון- בת אחיו ר' חיים שניאור זלמן (נישא בשנת ה'תר"ז-1847 אולם לאחר שלושה חודשים נפטרה). זיווג שני- בתו של ר' אהרן אלכסנדרוב.

החסיד רבי יוזיק גורביץ מווארשא סיפר: "אחר הסתלקותו של הרה"ק ה'צמח צדק' מליובאוויטש זיע"א, החסידים בעיר מולדתי דוקשיץ הסכימו לקבל את מרותו של בנו הצעיר, הרה"ק רבי שמואל שניאורסון זיע"א. באותו זמן עמד זוג חשוכי בנים מתושבי העיר להתגרש. על פי פסק בית דין, חילקו ברצונם הטוב את נכסיהם עזרה בשווה, ועמדו לנסוע לעיר אחרת מחמת הבושה במקומם, לערוך בה את הגירושין ונתינת הגט.

בלב החסידים שבעיר התעוררו רגשי רחמים על בני הזוג החיים ביניהם באחוזה ופרנסתם מצויה בכבוד. עתה הם נאלצים להיפרד, והחליטו ליעץ להם לפנות לרבי ולשמעו לעצתו. קראו לאיש ודיברו באוזניו, כי מאחר וחושבים הם לנסוע לעיר אחרת, טוב להם שיסעו לליובאוויטש, שם נמצא רב שיוכל לסדר הגירושין, בנוסף יוכלו לשהות בה ביום השוק, אשר רוב סוחרי פלך מאהילוב פונים ליריד זה, בו יוכלו לקנות סחורות זולות, אגב כך אולי כבר יכנסו לרבי שמואל, לשמוע את חוות דעתו על עניינם.

הבעל נאות להצעה, נסע לליובאוויטש. כאשר הוא נכנס לרבי וסיפר צרתו התפלא רבי שמואל ואמר: "מי פסק לכם להתגרש? לא, לא, תקוותי לה' יתברך שתזכו לזרעא חייא וקיימא". השתומם האיש למשמע אזניו, הוא התיימש מכבר מהולדת בנים, ספקותיו סבבו רק האם להתגרש אם לאו, לא עלתה בדעתו בדל מחשבה אודות בנים.

מאחר והוא רצה שגם אשתו תשמע הדברים ותתעודד, ביקש את רשות הצדיק כי הוא יביא את אשתו, והיא תעמוד מאחורי הדלת, והרבי יחזור על דעתו וברכתו. לאחר שקיבל את רשותו, למחרת שוב נכנס הבעל. אשתו שמעה מעבר הדלת את דברי הרבי המצווה אותם שלא יתגרשו. הצדיק גם הוסיף הבטחה שיזכו בזרע של קיימא.

את הימים הסמוכים ניצלו לקניית סחורה ביריד. הם שבו בשמחה לדוקשיץ כשהם מחכים בקוצר רוח שיפקדו. מדברי הרבי לא נפל דבר, כעבור תקופה קצרה הם נפקדו בבן זכר. שמחתם הרקיעה שחקים אולם לא למשך זמן. הילד לא היה שקט. הוא צרח יומם ולילה והטריד את מנוחתם, עד כי כמעט קצו בחייהם.

משראו כי חייהם אינם חיים, הם החליטו לנסוע אל רבי שמואל ולשאלו בעצתו. לתמיהתם המרובה, הרבי הורה לומר לעולל הצורח באוזנו כי אל לו 'להתייחס' כל כך, הוא אינו בן יחיד ובקרוב תהיה לו אחות. ההורים התפעלו מאוד והתרגשו מדברי רבינו. מדברי הצדיק לא נפל דבר. ברגע שהם אמרו באוזן התינוק את דברי הרבי הדברים פעלו את פעולתם והתינוק שתק.

כעבור שלושה חדשים, פרחת צרעת על גוף התינוק. הוריו שוב נסעו לליובאוויטש. הם ניגשו לצדיק וסיפרו לו על צרתם. "רפואה ידועה היא", אמר הרבי, "מטמינים את כתונת הילד במחסן העצים והמחלה תחלוף". למרות שהדברים היו מוזרים הם קיימו את הדברים כפי שהצדיק הורה להם וכמובן הילד התרפא ולאחר מכן נולדה להם גם בת. (מגדל עז)

האדמו"ר הרב שלום שכנא פרידמן מפרהוביטש זצ"ל הידוע בכינויו 'רבי שלום הגדול' – נולד בשנת ה'תקכ"ט (1769) במזריטש שבאוקראינה. נקרא על שם אבי סבתו ר' שלום שכנא מטורטשין. בהיותו כבן שמונה שנים נפטר אביו. רבינו ואחיו הגדול ר' ישראל חיים מלאדמיר נשלחו על ידי אימם, שבחרה שלא להינשא בשנית לאחר פטירת בעלה הקדוש, לביתו של ידידו של בעלה ותלמידו של חמיה ר' שלמה מקרלין, על מנת שיגדלם ויחנכם בדרכי התורה והחסידות, בראותה בו המוכשר ביותר מבין ידידי בעלה למלאכה זו (היא עצמה עלתה לארץ וחייה שם בהסתר).

לאחר שעבר חמיו, ר' מנחם נחום לכהן כמגיד בעיר צ'רנוביל, רבינו מונה לשמש כאדמו"ר בפרהוביטש. גדלותו העצומה הביאה אליו תלמידים מכל רחבי אוקראינה. גדולי דורו התייחסו אליו בהערכה רבה. תלמידו ר' נחמן מברסלב התבטא לאחר פטירתו: "בפרהוביטש היה אור גדול שכבה והותיר אחריו חשיכה עצומה". גיסו ר' ישראל מבאפאליא מתארו: "צדיק יסוד עולם, אדוני מורי ורבי גיסי". בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו. נפטר בערב חג סוכות י"ג בתשרי ה'תקס"ג (1802). חי כ-33 שנים. ציונו בפרהוביטש. בנו, ר' אברהם המשיך את מקומו.

סבא (מצד אביו): ר' דב בער (המגיד ממזריטש). **סבא (מצד אמו):** ר' משולם פייבוש מקרמניץ (בעל 'משנת חכמים'). **אביו:** ר' אברהם המלאך. **אימו:** מרת גיטל. **אישתו:** מרת חווה (נכדת ר' מנחם נחום מצ'רנוביל בעל ה'מאור עיניים', בת בתו מלכה, אשת ר' אברהם מקאריסלוב). **מרביתיו:** ר' גדליה מליניץ (מתלמידי הבעש"ט הקדוש). **מתלמידיו:** ר' נתן מברסלב, ר' ישראל מבאפאליא, ר' אריה לייב מבנדר (אחיו של רבי משה צבי מסאווראן). **ילדיו:** האדמו"ר ר' אברהם מפרהוביטש (ממשיך דרכו של רבינו בהיותו כבן שבע-עשרה), האדמו"ר ר' ישראל מרוז'ין מייסד שושלת רוז'ין (ממנה הסתעפו

שושלות: חסידות סדיגורא, בויאן, בוהוש, וסולוי וקופיטשניץ). מרת חנה איטה (נישאה לר' יצחק מגארנוב בן ר' מרדכי מקרמניץ). דב בער (נפטר בצעירותו בחיי אביו. היה מאורס לבתו של ר' לוי יצחק מבארדיטשוב). **מספריו:** **עטרת תפארת ישראל** – נכתב ע"י גיסו. וכן הובאו מדבריו בספרים **משמיע שלום** **דרכי שלום** **ינר ישראל**.

רבינו בחר לו דרך נסתרה שלא מצאה חן בעיני החסידים של הרה"ק רבי נחום מצ'רנוביל, וביקשו מרבם שיגיד לו על ההתנהגות כזה, ודיבר עמו ואמר לו משל על דרכו, וכאשר שמע הרה"ק רבי נחום את דבריו ראה אשר **"על דרכיו נגה אור"** ואמר לו: "עתה לך בני כאשר אתה רוצה ותתנהג באשר תחפוץ", ופסק מלאמר לו מאומה. דרכו של הרה"ק רבי נחום היה להתפלל כותיקין וללמוד אח"כ כל היום, ואילו חתן בתו (רבינו) התפלל רק בשעה תשע ולא ראו אותו לומד.

ביקשו החסידים של הרה"ק רבי נחום מצ'רנוביל שידבר עם חתנו על כך, עד שביום אחד בבוקר אמר רבי נחום שילך לדבר עימו, ונכנס לביתו והרה"ק רבי שלום היה עדיין ישן, וכאשר פתח דלת חדרו נשאר עומד על מפתן הדלת ולא נכנס, ושאלו אותו החסידים למה לא נכנס, והשיב להם: **"ראיתי את הבעש"ט הק' עומד אצלו אחד והמגיד הק' ממזריטש עומד מצד השני ומדברים עמו בסודי רזין, ואין יכולתי להיכנס?"**. ומאז הפסיקו החסידים לדבר עליו.

רבינו היה מסתיר מאוד את מעשיו ואת עבודת ה' שלו. כשהיה סמוך על שולחן חותנו זקנו הרה"ק רבי נחום מצ'רנוביל זי"ע היה רגיל להיכנס אצלו בכל שבת ויו"ט לאמור לו שבתא טבא – יומא טבא, פעם אחת ביום הראשון של ראש השנה לא יכל רבינו להתרומם בתפילתו במדרגה הראויה לו, ויאמר אל ליבו: "אם כן למה זה אנוכי עומד מלמעלה – בקיר המזרח", ויירד ועמד בקרן זווית והתפלל. אחר התפילה נכנס אצל הרה"ק רבי נחום ויברכו זה את זה כנהוג ויצא, ביום השני התפלל רבינו כראוי לו, ויהי אחר התפילה כשנכנס רבינו אצל הרה"ק רבי נחום, קרא לו הרה"ק רבי נחום: **"איפוא הן הנשמות אשר דחקו עצמן להתקרב אצלך אתמול כשהתפללת בקרן זווית?"**.

ויפר הרה"ק האדמו"ר ר' ישראל מרוז'ין: אבי היה פעם אחת אצל הרה"ק הרב אריה לייב משפולי בשבת. הרה"ק היה זקן מופלג ואבי היה אברך ולמרות זאת כיבד את אבי מאוד מאוד, בכל שלוש הסעודות הושיב את אבי בראש השולחן והוא ישב בצד השולחן, גם אירע באותו זמן בהיות אבי אצלו, ישב אבי בחדרו ושתה קפה, והרבה אנשים עמדו סביבו במעגל, והרה"ק משפולי עמד בחוץ והקשיב למעשה שסיפר אבי מישמעאל אחד. וכל אלו שעמדו מסביב חשבו שדברים כהווייתן כמו שהוא מספר, אולם אחר המעשה ניגש הרה"ק משפולי ואמר לאבי: **"אני למדתי מהמעשה הזה כוונות של טל וגשם"**, ואמר אבי: **"איי, הזקן הזה לא איש בער הוא!"**.

כשרצה אבי לנסוע משם נפרד מהרה"ק משפולי, והוא ביקש מאבי שיברך אותו, ואבי לא רצה ואמר לו: "הלוא אתה זקן וישיש ברכו אתם אותי", ולא רצה, ואחר הוויכוח שביניהם זה אומר בכה וזה אומר בכה, הגיעו לידי פשרה – אבי יברך את הרה"ק קודם ואח"כ יברך הוא את אבי. וכן היה שהניח אבי ידיו הקדושות על ראש הרה"ק ויברך אותו, וכאשר הרים את ידיו מעל ראשו, אמר הרה"ק לאבי: "עכשיו נעלם", ולא רצה לברכו כי לא החזיק את עצמו ראוי לכך מפני ענוותנותו הגדולה, אלא מאבי הוא הצליח להוציא את הברכה.

ויפר הרה"ק מרוז'ין זי"ע: א: בעל בית-מרזח אחד בא פעם אל אבי זי"ע וסיפר לו שהאדון שלו רוצה לדחותו קודם פסח ולתת את בית-המרזח למישהו אחר והוא יאבד את פרנסתו, והיה אבי יושב ומספר סיפורי מעשיות, וקודם צאתו שאל בעל הבית-מרזח: "רבי! ומה התשובה על זה שביקשתי?", אמר לו אבי: "כבר עשיתי לך טובה עם הסיפורים שלי, לך לשלום". ואכן הפריץ השאיר אותו על כנו.

פעם אחת ר' נחום מצ'רנוביל שאל אותו ממחרת ראש השנה: "מדוע ביום הראשון ראיתי מלאכים ושרפים מסתובבים סביבך, וביום השני כבר לא ראיתי?". והשיב לו רבינו: **"ביום השני נתעליתי למדרגה גבוהה כזו, שהם לא היו יכולים עוד לגשת אליי"**.

הצדיק הרב מאיר הכהן זצ"ל- נולד ביום פסח שני, י"ד אייר ה'תרפ"ח (1928) למשפחת כהנים מיוחסת באי התורה ג'רבה. גדל בצילם של גאוני העיר. מגיל קטן ניכר בו הפשטות והענווה הן בלבושו הן בהילוכו והן בדיבורו עם הבריות. היה בקי עצום בחכמת העיבור. **צדיקים העידו עליו שהוא מ-ל"ו הצדיקים הנסתרים**. בעל חסד עצום. נזהר מאוד שלא לדבר בבית הכנסת. ניחן בזיכרון חזק מאוד. לימד את התלמידים הקטנים באי ג'רבה תנ"ך ופרשת שבוע בטעמים. אחרי חתונתו רעייתו הפצירה בו לעלות לארץ אבל הוא סירב מחשש לחינוך ילדיו שמא יתקלקלו בארץ. רק לאחר שהבטיחה לו כי היא תדאג לחינוכם של הילדים הסכים והם עלו לארץ.

רבינו התיישב בעיר אשדוד. היה נחבא אל הכלים. עשר שנים קודם פטירתו הרב חלה ונחלש מאוד ולא היה יוצא ובא בין הבריות עד ליום פטירתו - כחודשיים אחר פטירת רעייתו הרבנית. רמז לילדיו על פטירתו. התבקש לבית עולמו ביום ערב סוכות, י"ד תשרי ה'תשע"ח (2017). חי כ-89 שנים. נטמן לצידה בבית העלמין באשדוד. אמרו עליו שלא אהב להטריח אחרים לא בחייו אף כי אחרי מותו ובניו ישבו עליו שעה קלה עד כניסת החג בלבד.

אביו: רבי אוזיפא. **אימו:** מרת שרינה (בת הגאון רב רבנן רבי דידו הכהן). **אשתו:** מרת ג'ינה (בת הצדיק רבי יוסף סיפא הכהן). **מרביתו:** רבי דוד דידו הכהן. **בניו:** הרב רבי יוסף (אשדוד), הצדיק רבי שמעון (נתיבות) רבי אהרן רבי עמנואל, רבי ישראל ור' אפרים. **חתניו:** הצדיק רבי משה זיו הכהן (אשדוד), רבי חגי חיים, רבי משה טולדאנו (בן רבי עמנואל, מראשי ישיבת שארית יוסף), רבי מסיעד מדאר, רבי משה כהן ורבי אפרים עלוש. **מספריו:** חידושים התפרסמו בעלוני חסדי דוד וכן נדפס קונטרס לזכרו בשם 'אור המאיר'.

בנו רבי עמנואל כהן סיפר: הייתי מתפלל עם אבי בבית-הכנסת בית דוד. יום אחד ראיתי אותו בחצר בית-הכנסת מרים תינוק ומשתעשע איתו. שאלתי אותו: "אבא, מי זה התינוק הזה? אפילו לנכדים שלך אתה לא מרים אותם ככה?".

אבא ענה לי בערבית: "הדא תעי" (זה שלי). לשאלתי הסביר כי ההורים של הילד הזה במשך שנים רבות לא זכו לילדים. אביו של הילד הזה ביקש ממני שאני אברך אותם שה' יפקוד אותם בזרע בר-קיימא. אמרתי לו: "כעת חיה ולשרה בן". שנה אחר כך נולד להם הבן הזה שאני עכשיו מחזיק אותו תהילות להשם יתברך.

במילי דעלמא היה חי בדוחק ובצמצום. מכיוון שהפרטה לא היתה מצויה אצלו היה קונה לעיתים בהקפה במכולת. הוא לא סמך רק על בעל המכולת שירשום אלא הוא בעצמו רשם את החובות בפנקס משלו. פעם שלח את הבת שלו להחזיר סכום כסף לבעל המכולת. בעל המכולת בדק אצלו ברישומים ואמר לה בפליאה: "מדוע הבאת סכום כל כך גדול? לפי הרישומים שלי אתם חייבים לי רק חצי מהסכום שאביך נתן".

אבל אז היא שלפה את הפנקס של אביה והראתה לו שלפי הרישומים של אביה הם חייבים את כל הסכום שהיא הביאה לשלם. בעל החנות התבונן ברישומים, עבר עליהם, סיכם את המספרים ואז נזכר שאכן כך היה, שרבינו לקח ממנו עוד מוצרים בהקפה אבל מסיבה כלשהי הוא שכח לרשום.

גבאי בית-הכנסת בית דוד באשדוד סיפר: שבת אחת, רב בית-הכנסת רבי משה פנש זצ"ל שהיה גם קורא בתורה לא הגיע מסיבה כלשהי. הם לא ידעו מה לעשות עם הקריאה בתורה. רבינו התנדב לקרוא. למרבה הפלא רבינו קרא את כל הפרשה בטעמיה ודקדוקיה בלי שום טעות ובלי שום הכנה.

בנו רבי ישראל כהן סיפר כי בערב ראש השנה האחרון לחייו- שבועיים לפני פטירתו כאשר שהה בבית אבות בבני ברק רבינו שאל אותו: האם ניקו את הבית שלו ואמר לו שהוא רוצה לחזור לבית. בזה רמז לו על הסתלקותו לגנזי רום. בערב יום כיפור האחרון לחייו ביקש מבנו הרב רבי יוסף לקחת אותו לבית-הכנסת, שם שהה בתפילה זמן ממושך יותר מהרגלו ועסק בתפילה זמן רב כאילו ידע שזה יום כיפור האחרון לחייו.

אחת מבנותיו הי"ו סיפרה כשהיתה בגיל שבע בערך היא הלכה עם אביה מביתם שברובע ג' באשדוד אל הכולל ברובע ו'. לפתע שבעה כלבים גדולים משוחררים באו לקראתם. היא אמרה לאביה שהיא מפחדת מאוד מהכלבים. אביה השיב לה: "אל תדאגי, בעזרת ה' הכלבים לא יעשו כלום". כאשר הם התקרב יותר ויותר לעברם, הצדיק קרא לעברם: "לכו". הכלבים האימתניים לפתע ברחו מהמקום כאילו נבהלו מדבר מה.

רבי שם טוב אור הי"ו ממתפללי בית-הכנסת בית דוד סיפר כי הוא חזר בתשובה בזכות הצדיק זצ"ל. בית הכנסת בעבר היה בתוך בניין דירות (כיום ב"ה בית-הכנסת ממוקם במקום מרווח). ליד בית-הכנסת היה מגרש כדורגל-סל. הרב תמיד היה קורא לו בחיבה ומבקש ממנו שיצטרף אליהם כדי שישלים מניין וכי"ב. כך הצדיק השפיע עליו בדרכי נועם והוא זכה והתקרב על ידו לדרך התורה והמצוות, הוא וביתו אחריו.

החומר והתמונות באדיבות מכן 'ממלכת כהנים'

הגאון הרב יוסף צבי דושינסקי זצ"ל המכונה 'מהרי"צ דושינסקי' נולד ב-כ"ה תמוז ה'תרכ"ז (1867) בעיירה פאקש שבהונגריה. בשנת ה'תרנ"ה (1895), כשהיה כבן 28 שנים בלבד התקבל לכהן כרבה של גלנטה שבסלובקיה, שם הקים ישיבה גדולה. בשנת ה'תרפ"א (1921) עבר לכהן כרבה של חוסט (הונגריה) והקים שם ישיבה. בשנת ה'תרצ"ג (1933) עלה לארץ יחד עם חלק מתלמידיו, והקים בירושלים ישיבה בשם 'בית יוסף צבי'. שימש כגאב"ד בירושלים. באלול ה'תרצ"ז (1937), השתתף בכנסייה הגדולה השלישית שהתקיימה במרינבד שבצ'כוסלובקיה, ונמנה כחבר ב'מועצת גדולי התורה'. גאון בתורה. שקדנותו היתה מופלאה. נפטר בערב סוכות, י"ד תשרי ה'תש"ט (1948). חי כ-81 שנים. ציונו בבית העלמין 'שערי צדק' בירושלים. בנו, ר' ישראל משה ממלא את מקומו.

סבא (מצד האב): ר' אהרון. **אביו:** ר' ישראל. **אמו:** מרת שרה עלקא. **אשתו:** מרת אסתר (בת הגאון ר' מרדכי יהודה לייב וינקלר- רבה של מאד). **מרבתי:** ר' שמחה בונם סופר (רבה של פרשבורג), ר' משה פולק (רבה של בוניד). **מתלמידיו:** האדמו"ר ר' יעקב ישכר בער רוזנבוים זצ"ל (האדמו"ר מנדבורנה), האדמו"ר ר' ישראל חיים הירש (רבה של בילקא ולימים האדמו"ר מבאדישל בירושלים), הגאון ר' דוד שלמה אייכלר (יו"ר העדה החרדית האשכנזית בירושלים), הגאון ר' יהושע סג"ל דייטש (אב"ד טרגו מורש שבהונגריה ולאחר מכן שימש כרב שכונת קטמון בירושלים). **בנו:** האדמו"ר ר' ישראל משה (שימש גאב"ד העדה החרדית בירושלים, וראש הישיבה והקהילה אחרי אביו). **מספריו:** **יתורת מהרי"ץ-** על התורה **יחידושי מהרי"ץ-** על מסכתות ברכות ופסחים **יצאן יוסף יתהילות מהרי"ץ-** על תהילים **ישו"ת מהרי"ץ ימעט צר"-** עניני חנוכה **יהגדת מהרי"ץ-** פירוש על הגדה של פסח **ידרשות מהרי"ץ-** למועדי השנה **יעוד יוסף חי-** תולדות חייו, הנהגות והדרכות, אגדות דרשות ושיחות (נכתב ע"י אחיו ר' משה מרדכי ותלמידו ר' יהושע סג"ל דייטש).

○ יפר הגה"צ רבי ישראל גרוסמן זצ"ל: זכיתי ללמוד בישיבתו של מרא דארעא דישאל הגה"צ ר' יוסף צבי דושינסקי זצ"ל. ראש הישיבה היה לנו לדוגמא לאהבת התורה בשיעוריו הארוכים והמופלאים ובהרבת תורה, שלא ידעה גבולות. שיעוריו התקיימו אפילו בערבי שבתות וחגים, לרבות התקופות הקשות של המלחמות, שהתנהלו באותם ימים בין אנשי המחתרות מול חיילי הצבא הבריטי. סיפור מדהים שהייתי עד לו, התרחש באחד הימים, כשרבינו אחז באמצע השיעור. הוא הקשה קושיה מסוימת ופתח בדפי המהרש"א לעיין שם בעניין. בחלל בית המדרש שררה דממה. התלמידים נזהרו שלא להפריע לעיונו של ראש הישיבה. **לפתע נשמע פיצוץ עז, שהרעיד את כל הבניין.** תלמידי הישיבה נתקפו בחד ובבהלה ונסו מבית המדרש בריצה כל עוד נשמתם במ. בית המדרש נהפך כולו, כסאות וסטנדרים עפו והתגלגלו לכל הכיוונים.

בבית המדרש ההפוך נותרו שני אנשים: ראש הישיבה, המהרי"ץ, שהיה רכון על דפי המהרש"א והיה נראה בעליל, שהוא מנותק מכל הסובב אותו ואינו חש כלל בכל מה שמתחולל; וגם אני נשארתי לשבת במקומי, והסיבה – כדי לא להשאיר את רבינו לבד בבית-המדרש. עברו מספר דקות, ראש הישיבה הגביה את ראשו ורצה להמשיך בשיעור, ונדהם ונבהל למראה עיניו: בית המדרש היה ריק מתלמידים. כשהבחין בנוכחותי, פנה אלי ושאל: "לאן נעלמו התלמידים?". שאלתי את רבי בתמיהה: "האם הרב לא שמע כלום?! הרי כל כל הבניין כולו רעד, רעש והמולה, איך יתכן שהרב לא שמע?!". וסיפרתי לו כל מה שקרה. הגה"ק המהרי"ץ אמר, **שבאמת לא הרגיש מאומה.** (לב ישראל)

○ יפר הרב ליפא גלדווירטה מנהל ומגי"ש בישיבה תו"ת בברוקלין. פעם כשעבר ברחוב בין בנייני הישיבה ראה זקן אחד, שגר באזור, מסתכל בו בהשתאות. כשהתקרב ר' ליפא אליו, שאל אותו הזקן מה הוא עושה בישיבה ותוך כדי השיחה אליו, שאל אותו: "האם הכרת את הרבי שלי, מהרי"ץ דושינסקי?". "כן, אומנם לא הכרתי אותו אישית, אבל מי לא שמע עליו". "אתה לא מכיר את הרבי שלי", ענה הזקן, "אני אגיד לך, מי הוא היה באמת". הזקן סיפר שהוא למד אצל המהרי"ץ בשנות העשרים בישיבה בחוסט. הגיעו ימי הזעם, וחיו היו תלויים מנגד. הוא ניצל בחסדי ה' מגאי ההריגה, אולם הוא התרחק ל"ע מדרך התורה.

הוא היה שבור ומדוכא כשעלה לארץ אחרי המלחמה. באחד הימים נפגש עם רבו מהרי"ץ דושינסקי. הוא ניגש אליו ופניו העידו שלא הכיר והזכיר לו את שמו. תיכף שאל אותו רבינו: "האם אתה הוא פלוני שלמדת איתי מסכת פלוני בשנה פלוני?". "כן!", ענה בהשתוממות, "איך הרב זוכר את כל פרטי הפרטים לאחר כל מה שעבר עלינו בינתיים?". הרב כתשובה הוציא מחיקו פנקס בלוי שבו היו רשומים כל שמות התלמידים שלמדו אצלו במשך השנים. "אתה רואה את זה? **בפנקס הזה רשומים שמות כל התלמידים שלי. מי יודע כמה מהם בין החיים ומי זוכר אותם בכלל. אצלי הם חיים וקיימים בלב, ואני נוהג לקרוא את שמותיהם ולזכור אותם בכל יום, כדי שלא ימוש זכרם מקרב הארץ.**" סיים הזקן את סיפורו. "נכון מאוד", אמר ר' ליפא, "אכן לא זכיתי להכיר את הרב הגדול שלך".

○ כאשר רבינו התמנה לרבה של העיר גלנטה סיפרו לו כשהגיע לעיר, כי לאחרונה פרצה בעיר מגיפת ילדים, וכבר מתו כמה ילדים ל"ע. הרב נדהם מהבשורה המרה, ולא ידע מה להשיב. כעבור מספר ימים קרא אליו את ראשי הקהל וחקר אותם, אם ביטלו לאחרונה איזה מנהג. התברר שהם ביטלו את מנהג השיר 'גדל אלוקים חי', שנהגו לשיר ביום ז' באדר. המנהג לפנים היה שאנשי החברה קדישא היו עוברים על פתחי הבתים ושרים זמר זה בניגון מיוחד וכופלים את הפיסקה **"מתים יחיה אל-ל"**. וכל אבא היה נותן ביצים, כמספר ילדיו הקטנים לטובת גחש"א. אחר כך ערכו סעודה. סיפרו, כי אשתקד ביטלו מנהג זה, שהיה נראה להם כמיושן.

כיוון ששמע כך אמר: "אכן נודע הדבר! **דעו שהראו לי בחלום את המילים 'מנהג עוקר דין', ולא ידעתי פשרן.** אולם עתה אני מבין שביטול המנהג שנועד לחזק את האמונה בתחיית המתים, הוא שגרם למתיחת מידת הדין על ילדי העיר. לכן נקבל על עצמנו לחדש את המנהג כקדם!". כשסיים פרצו כולם בבכי, וקיבלו להחזיר את המנהג, ולהיזהר בכל מנהגי ישראל. ומיום זה פסקה המגיפה ויהי לפלא.

האדמו"ר הרב ישראל הופשטיין הידוע בכינויו המגיד מקוזניץ זצ"ל: נולד באפטא בשנת תרצ"ו (1736). מגדולי החסידים בפולין. נולד למשפחה עניה. עוד בצעירותו נודע כעילוי. **העיד על עצמו שלמד כשמונה מאות ספרי קבלה לפני שהתחיל ללמוד אצל המגיד ממזריטש.** נקרא "המגיד מקוזניץ" על שום דרשותיו הרבות. מפורסם כבעל מופת. גאון. רוב ימיו היה חולני ורפה-אונים, בכל זאת היה מתגבר כארי בעבודת ה', וקרוב לחמישים שנה הרביץ תורה והעמיד תלמידים רבים. מעולם לא התאונן על מחלותיו. כשנשאל כיצד הוא מצליח לסבול את מחלותיו, ענה: **"וכי מה יש לי לסבול- את הרגע שעבר? כבר עבר. את הרגע שיהיה? עוד לא הגיע, אין לי אלא לסבול את הרגע עכשיו, רגע אחד- אני לא יכול לסבול?"**. על גדלותו בתורה העידו גדולי-דורו. ר' חיים מוולוז'ין סיפר לרבה של בריסק, שבעת שהותו בקוזניץ עסק בתורה עם ר' ישראל יום תמים, ומצאו בקי בבבלי כולו בע"פ ממש עם לשון התוספות, מלבד בקיאותו בירושלמי, ראשונים ואחרונים, כאחד הגאונים. נפטר בי"ד בתשרי תקע"ה (1814). חי כ-78 שנים.

אביו: ר' שבתאי. **אמו:** מרת פרה. **ילדיו:** ר' משה אליקים בריעה (מילא את מקום אביו לאחר פטירתו). **מרבתי:** ר' שמואל שמלקי מניקלסבורג. ר' דב בער (המגיד ממזריטש), ר' אלימלך מליז'נסק. **מתלמידיו:** ר' איתמר מקונסיוויליה, ר' אליעזר בן ר' יעקב הלוי הורביץ (ר' אליעזר מטרונגורד), ר' אריה לייבוש מלאנצוט וקשיניב (מח"ס גבורות אריה), ר' דוד יצחק ברומברג (חריף), ר' יהודה ליב מזקילקוב, ר' יחזקאל בן צבי הירש טאוב (אבי חסידות מודז'ץ), ר' יצחק מאיר אלתר רוטנברג (חידושי הרי"ם), ר' ישעיהו מושקאט מוורשא, ר' יששכר דב בער (סבא קדישא), ר' משה מזאלושיץ, ר' נפתלי צבי הורוויץ מרופשיץ, ר' קלונימוס קלמן הלוי אפשטיין (מאור ושמש), ר' שמחה בונים. **מספריו:** **בית ישראל- על הש"ס יעבודת ישראל- על התורה יאור ישראל- תיקוני הזוהרינזר ישראל- על הזוהר יתהילות ישראל ייקר מפז- על סדר ההפטרות ישארית ישראל- מדרשים יאבות ישראל- פירוש על מסכת אבות ירמזי ישראל- הערות על ספרי קבלה ינר ישראל- קבלה.**

פעם אחת שבת רבי יצחק-מאיר מזינקוב בעיר קמיניץ. קהל רב התקבץ ובא לביהמ"ד בו ערך הצדיק את שולחנו. בעיצומה של סעודת יום השבת ביקש להביא לפניו את הספר **'עבודת ישראל'**. "מעטים הם היודעים אילו אוצרות טמונים בספר נפלא זה. ובכלל מעטים היודעים את רום-ערכו של המגיד הקדוש מקוז'ניץ" וסיפר: **"אבי-מורי (ה'אזהב ישראל' מאפטה) פקד עלי שנה אחת, בערש"ק פרשת דברים, שבת חזון, לנסוע לקוז'ניץ ולעשות את השבת במחיצת המגיד. בעת שהייתי שם חזיתי במו-עיני במופת שחולל המגיד. היטו הכול את אוזניהם לשמוע את דבר המעשה: "עשר שנים חלפו-עברו מאז נישאו יעקב-ברוך וזוגתו ועדיין לא נפקדו בפרי-בטן. יעקב-ברוך, למרות שאדם שבור היה, הצליח להסוות את עיצבון-ליבו ולמראית עין הקרין שמחת חיים. לעומת זאת, רעייתו עצבות קבועה נשקפה מעיניה. יום אחד ניגשה אליה שכנתה ואמרה: 'מדוע את בחיבוק-ידיים ואינך עושה דבר להיושע' -'וכי מה עוד יכולה אני לעשות שלא עשיתי? רופאים פקדתי, סגולות קיימתי ואת ספר התהילים כבר מזמן הרטבתי בדמעות!'. 'סעי אל המגיד הקדוש מקוז'ניץ, יעצה לה, 'רבים מאוד כבר נושעו מברכותיו!'"**

"כששב בעלה באותו היום לביתו הוא הופתע למראה פניה הקורנות של אשתו. 'שמחה זו מה עושה?', שאלה בזהירות. 'בקרוב, אי"ה ניושע!', ענתה. 'אסע למגיד הקדוש מקוז'ניץ ולא אעזוב את ביתו, עד שיבטיח לנו זרע בר-קיימא'. 'לו יהי', ענה בספקנות. 'שבועות היטלטלה בדרכים עד שהגיעה לקוז'ניץ. כשהגיעה, פנתה מיד לביהמ"ד של המגיד. ניגשה לגבאי ושטחה לפניו את צרתה, וביקשה להיכנס לצדיק. הקשיב הגבאי בהערכה על נחישותה ומאמציה לעשות את הדרך הארוכה. 'שמעי לעצתי', אמר, 'מחר, ערב שבת-קדוש, קורא הצדיק שניים מקרא ואחד תרגום לאחר חצות היום. זו עת-רצון בדוקה, וכדאי להמתין לשעה זו. אז תיכנסו לחדרו, תמתניו שם בדממה, וכשיסיים את קריאתו, תפני אליו, ונראה איך ייפול דבר'. שמעה האישה, פנתה לאכסניה בעיר ובלב זועק קראה תהילים, ושפכה דמעות כמים. כל הלילה התקשתה לעצום את עיניה. בבוקר השכם התפללה שחרית וחזרה אל ספר התהילים. לקראת חצות היום פנתה אל בית המגיד. מנהגו היה לקרוא את הפרשה מתוך ספר-תורה כשר. הגבאי היה נוטל ספר-תורה מן הארון ומכניסו לחדר המגיד, כשתלמידיו סובבים אותו. עמד המגיד סמוך לשולחן, שעליו הונח ספר-התורה, והחל בקריאת פרשת דברים בהתלהבות רבה ובדבקות עצומה."

"לפתע נפתחה הדלת והאישה נכנסה בלוויית הגבאי. היא נעמדה בפתח מאחורי המגיד. הרב לא ראה אותה. הוא היה היה בכוונת הקריאה. כשסיים קרא: 'הביאו לפני את האישה'. כשהתייצבה לפניו אמר. 'שמך הוא לאה בת זיסל?!'. 'כן', ענתה בהשתוממות, שהרי מעולם לא הציגה את שמה, לא לפני הגבאי ולא לפני איש אחר בקוז'ניץ. 'את מבקשת את ישועת ה' להיפקד בילדים', הוסיף ואמר. 'כן', ענתה בהתרגשות. שתיקה השתררה בחדר. כעבור רגע אמר: 'דבר ישועתך כבר התפרש בפרשת השבוע. 'וטפכם אשר אמרתם' - ביקשתם להיפקד בטף 'לבז' - ר"ת לאה בת זיסל יהיה! לכי לביתך וה' ימלא את בקשתך'. התמלאו עיניה דמעות אושר והיא יצאה בידיעה שתיושע". בתוך כך הובא לשולחן הספר 'עבודת ישראל'. סיים הרב ואמר: 'ועתה, לאחר שקיבלתם שמץ של מושג על גדולתו, הבה ואקרא באוזניכם קטע קצר מתוך ספרו - דברי אלוקים חיים ממש!'"

ר' יוסף היה מחסידי רבינו. למרבה צער לא זכה לפרוי-בטן. מדי חודש בחודשו נסע לרבינו והפציר בו לברכו בזרע של קיימא, אולם המגיד התעלם מהפצרותיו. אשתו של ר' יוסף לא הרפתה. היא לחצה על בעלה לתבוע מרבו ברכה. פעם אחת התייצב ר' יוסף לפני רבו ואמר: "מורי ורבי הקדוש, איני זז מכאן עד שאזכה בברכתו!". הרהר המגיד ולבסוף אמר: **"אם תסכימו לאבד את כל ממונכם, אברך אתכם בזרע של קיימא"**.

המילים נעתקו מפיו והוא שב לביתו להיוועץ ברעייתו. האישה הסכימה מיד לתנאי והחסיד חזר לקוזניץ והודיע כי הם מוכנים לחיי עוני ומחסור אם בתמורה יזכו לצאצאים. "סע לחוזה מלובלין וכל אשר יאמר לך, תעשה", אמר המגיד. נסע ר' יוסף ללובלין וסיפר ל"חוזה" מדוע בא אליו ובשליחות מ'. "הישאר עד אשר יאיר ה' את עיניי", הורה לו. יום אחד קרא לו ה'חוזה' ואמר: **"בימי נעוריי היית משודך לנערה מבנות עירך. כשגדלת ביטלת את השידוך ופגעת בכבודה. מעולם לא טרחת לפייסה, ומשום כך נמנע ממך פרי-בטן. עד שלא תפייס אותה, לא יהיו לך ילדים. סע ליריד בבלטה, שם תמצא את המשודכת ובקש מחילה"**.

ר' יוסף היה נרעש. בנעוריו שידכוהו הוריו לנערה בת-טובים, אסתר-שפרה שמה, אך כשהתבגר נשא עיניו להצעה אחרת. מעולם לא טרח לפייס את הנערה. נסע ר' יוסף לבלטה. בדרכו לשם חקר כל מי שפגש אם הוא מכיר אישה ושמה אסתר-שפרה מעיר פלונית. גם ביריד שאל, אך כל בירוריו העלו חרס. שלושה ימים לפני תום היריד, צעד ברחוב. לפתע ניתך גשם עז ארצה. נכנס ר' יוסף לאחת החנויות, למצוא מחסה מהגשם. בין האנשים שנדחקו לחנות הייתה אישה. זז ר' יוסף הצידה, מטעמי צניעות. נעלבה האישה וקראה בקול רם באוזני כל הנוכחים: **"ראו איש זה, בצעירותי נטשני וגם עכשיו אין הוא רוצה לעמוד בקרבתו"**.

הביט ר' יוסף וזיהה את המשודכת מהעבר. הוא פנה אליה בדברי תחנונים וביקש ממנה לסלוח לו וסיפר כי הגיע עד בלטה כדי לבקש את מחילה והוא פרץ בבכי. "מוכנה אנוכי לסלוח בתנאי אחד. **סע לסובלק, שם מתגורר אחי המסכן. עני וחסר כול הוא. תן לו מאתיים זהובים לנדוניית בתו. אם כך תעשה, אסלח לך על הפגיעה שפגעת בו"**. חישב ר' יוסף ומצא, כי אם ימכור את כל רכושו ויצרף את המזומנים שברשותו, יהיו בידיו כמאתיים זהובים. הוא הסכים לתנאי וחזר לביתו. לאחר שהיו בידיו 200 זהובים, נסע לסובלק.

חיפש את אחי האישה עד שמצאו יושב בביתו, מדוכא ועלוב. "קרב יום נישואי בתי ואין בידי פרוטה לפורטה", סיפר האח. "הנה לך מאתיים זהובים, להכין את כל צורכי החתונה, כאחד הנגידים!", אמר לו ר' יוסף והושיט את צרור הכסף. האיש הביט בר' יוסף ושאל: "מי אתה ומה פשר המתנה שהבאת לי?!", השתאה. "אל חשש!", הרגיעו ר' יוסף, "אני מוסר לך אותו במצוות אחותך, שפרה-אסתר. בצעירותי היינו משודכים, עד שעזבתה ונשאתי אישה אחרת. לפני ימים אחדים פגשתי כדי לפייסה, והיא ציוותה עלי לתת לך מאתיים זהובים, כתנאי לסליחה" - **"באת לשטות בי?! הלוא כבר חמש-עשרה שנים שאחותי אינה בין החיים. בסובלק נפטרה בדמי-ימיה ואני בעצמי קברתי"**!. רעד אחז בגופו של ר' יוסף. לאחר שנגרע סיפר את השתלשלות הדברים - תחילה עם המגיד מקוזניץ ולאחר מכן עם ה'חוזה' מלובלין. **לבסוף תיאר את דמות האישה שפגש בבלטה. לאח לא נותר אלא לאשר כי הייתה אכן זו שפרה-אסתר אחותו היא ולא אחרת! כעבור פחות משנה נפקדו ר' יוסף ורעייתו בפרי-בטן. בשנים הבאות זכו לבנים נוספים וכולם הלכו בדרכ התורה**.

המקובל רבי ציון חביב ברכה זצ"ל- נולד בעיר חאלב שבסוריה. אביו נפטר לפני שנולד ואמו הצדקת למרות שהיתה עיוורת גידלה אותו לבד במסירות נפש על ברכי התורה והיראה. כשהיה בגיל מצוות בערה נפשו לעלות לארץ ישראל, ואכן לאחר טלטולי דרך רבים זכה והגיע לארץ. בהתחלה היה בתל-אביב, אך לאחר שהתארח בשבת אצל דודתו בירושלים הרגיש משיכה עזה להרגשת הקדושה והטהרה בעיר, ושם קבע את משכנו עד יומו האחרון. לצורך מחייתו עבד מספר שעות כירקן בשוק, ולאחר מכן כדוור בבנק הדואר. חי בדוחק גדול אך המשיך בעבודת השם במסירות. נהג ללכת בכל יום לאחר עבודתו לכותל המערבי, שם סיים את כל התהילים ועסק בתורת הנגלה והנסתר במשך היום ושוב מחצות הלילה ועד הבוקר.

למד שנים בחברותא עם המקובל רבי סלמאן מוצפי זצ"ל. הם היו לומדים במשך **שבע שעות רצופות בתורת הנסתר**. בימות החול היו לומדים גמרא וכך גמרו את לימוד כל הש"ס, ובשבתות היו לומדים בתורת הסוד החל מצהרי השבת ועד חצות הלילה. פתח בשכונת נחלאות את ישיבת **לש"ם** – ר"ת לאקמת שכינתא מעפרא. שם קיבל בחורי חמד ואף מבוגרים רבים וקרבתם לתורה ומצוות. הוא הקפיד בכל מעשיו תפילותיו ומצוותיו לכוון למען הקמת השכינה מגלותה. כיתת את רגליו מחנות לחנות ובין עובדי אורח למצוא נשמות טועות והיה מעוררם לשמירת תורה ומצוות. היה שכיח לראות נערים ארוכי שיער נכנסים לישיבתו ויוצאים עם מראה יהודי, כשציציות מבצבצות מתחת בגדיהם.

בבית מדרשו היו שתי קומות, קומה ראשונה למתחילים ובית מדרש עליון לותיקים ומקובלים. נשאר תדיר בבית"מ למטה וקרא לתלמידיו שם "הילדים שלי". **אהב את תלמידיו אהבת נפש. העיד על עצמו, שכל חצות לילה היה בוכה בתפילה על אחד מתלמידיו ואין תלמיד שלא בכה עליו שעות**. הקפיד מאוד על שמירה על גדר קדושה. העיד על עצמו, כי בא אחד מהדברים עליהם שב לעולם הזה הוא לתקן את עניין טלית קטן. לא אחת ראו, כיצד העיר לאדם האף שנראה בלבוש של שומר תורה ומצוות, כי אינו לובש ציצית והתברר למפרע, כי הלה שכחה בטעות. בעל רוח-הקודש. גאון בנגלה ובנסתר. ענוותן. בעל ביטחון נדיר. חי באמונה מוחשית. את כל החזקת ביתו והחזקת הישיבה והאברכים נשא על כתפיו באמונה פעמים רבות סירב לקחת כסף מאנשים מסוימים מטעמים השמורים עימו, גם כאשר היה זקוק מאוד לסכומים אלה (באחת העדויות מסופר כי ויתר על 300,000 דולר ולא הסכים לקחתם מידי אותו תורם). סבל ייסורים קשים בעשורים האחרונים לחייו, ובתוך כל הייסורים היה דבוק בבוראו וקיבלם באהבה רבה. הוא לא הסכים לעבור ניתוח כדי להקל על ייסוריו, והיה צועק **"מה אתם רוצים שהשכינה תסבול בשבילי?"**. נפטר ב-י"ד תשרי ה'תשס"ה (2004- ערב סוכות) במיתת נשיקה (התקף לב) ונטמן במהירות ובאופן שכל כך הלם את הלך חייו הצנוע, מאחר ולא הוצרכו לשבת עליו שבעה. ציונו בהר-המנוחות בירושלים. (בסמוך לציונו של המקובל הרב מרדכי שרעבי זצ"ל).

מרבתינו: המקובל ר' יהודה פתיה, המקובל ר' מרדכי שרעבי. **חברותא:** המקובל ר' סלמאן מוצפי, המקובל ר' בנימין זאב חשין. **אשתו:** אחות הצדיק הנסתר רבי חכם אהרן מועלים.

יום אחד אחרי שסיים את לימודו בגמ' מסכת פסחים עם הגאון המקובל ר' סלמאן מוצפי זיע"א, אמר חכם סלמאן לבנו הגאון ר' בן-ציון מוצפי: "אם היו אומרים לי לוותר על כל חיי העולם הבא שלי או לוותר על שעת לימוד עם ר' ציון, הייתי מוכן לוותר על העולם הבא שלי!".

דרכו בחג הסוכות היה לנענע את הלולב במשך יותר מארבע שעות! וכל מי שהיה רואה אותו בזמן הנענוע היה מתמלא יראת שמים. יום אחד הלך לסוכה שבביתו כדי לנענע וביקש מהשמש בפירוש, שלא ייתן לאף אחד להכנס ולהפריע, אך בתוך כך הגיע אחד מגדולי האדמו"רים לבקרו, השמש היה בהתלבטות, האם להפריע לרב או לא. והנה בעודו מתלבט, יצא הרב בהתלהבות לקבל את האדמו"ר.

באחד הימים נסע עם שמשו לקברי האבות, והנה בנוסעם חזרה לירושלים טעה הנהג ונכנס לכפר ערבי עויין ממש לתוך השוק, השמש נבהל במיוחד מהמבטים שלהם, הוא הסתכל על הרב אולם הצדיק נראה ישן, והנה בעודו אובד עצות עצר לידו רכב והנהג אמר לו: "סע אחריי", הקול של האיש הרגיע את השמש והוא נסע אחריו, מיד הוציא אותו לכיוון ירושלים, השמש רצה להודות לו, אבל הוא נעלם כאילו בלעה אותו האדמה. בדיוק באותו רגע הרב התעורר הסתכל על הנהג וחייך...

פעם הבחינה זוגתו של הגאון הקדוש ר' חיים סינאוני זי"ע, כי בעלה יוצא לכיוון שער הכניסה לעיר יהוד בה התגוררו, זוגתו בראותה את התרגשותו שאלה: "מה יום מיוחד?". השיב הרב: "אדם גדול מירושלים צריך להגיע הנה היום". והנה לאחר זמן לא רב, הגיע לעיר הרב ציון, שהרב סינאוני ציפה לבואו.

מידת בטחונו בה' הייתה מופלאה, היה אוסף סכומי כסף גדולים מאנשים, שהיו באים אליו ומחלק לתלמידים ולעניים, עד כי לעצמו לא מותר כלום ולפעמים היה מבזה את עצמו ומתחנן לאנשים, שיתרמו לישיבה והוא עצמו היה עד יומו האחרון חי בצניעות בבית שְׁכֹר, בית עלוב שמי שהיה נכנס לביתו לא היה מאמין, עד כמה הרב היה חי בדוחק ובעניות. ארע בערב שבת אחד אשר ניגש אליו משמשו ואמר: "רבנו, כבר חצות היום בפתח ואין שום כסף לחלק לצורכי שבת עבור האברכים", נענה לו ר' ציון ואמר: "זמן רב אתה פה ואין לך אמונה? חכה ותראה בישועת ה'. והנה לא עברו דקות ספורות, ובפתח ניצב אדם עם סך 5,000 שקלים מכספי מעשרות, ומיד חילקו את הכסף לאברכים.

האדמו"ר הרב מרדכי לייפר זצ"ל - נולד ב-י"ט באייר ה'תקפ"ד (1824). האדמו"ר השני לחסידות נדבורנה. לאחר נישואיו התמנותו לאדמו"ר, עבר לנדבורנה שם שימש אביו כאדמו"ר. כיוון שאחיו שימש גם הוא כאדמו"ר בנדבורנה, עבר להונגריה ושם שימש כאדמו"ר במקומות שונים ובהם בקיבושד בהונגריה ובחוסט. מחוסט עבר לבושטינה. **נודע כצדיק ובעל מופת**. בעל רוח-הקודש. נפטר ב-ט"ו בתשרי ה'תרנ"ה (1894). חי כ-70 שנים. ציונו בבושטינה.

אביו: האדמו"ר ר' יששכר דוב ברצ'ה. **אמו:** מרת רחל (בתו של ר' אברהם לייב בלוק). **אשתו:** מרת חיה (בתו של ר' שמואל שמלקה מיאסי לבית טויבש זצ"ל אב"ד יאס שהיה מגאוני הדור). **ילדיו:** ר' יצחק לייפר מסטניסלב, ר' ישכר דוב ברצ'ה לייפר מסטמר, ר' מאיר רוזנבוים מקרטשניף, ר' ישראל יעקב לייפר מחוסט, ר' אהרן משה לייפר, ר' יוסף לייפר מדברצן ונירדהאז, מרת בינה (נשאה לר' אברהם יוסף איגרא מזלין וקשיניב וקראקא). **מרביתיו:** אביו, ר' יששכר דב ברצ'ה. **מספריו:** ימאמר מרדכי • אור מרדכי • גדולת מרדכי • תפארת מרדכי

כאשר הרבי ערך את שולחנו הטהור, וקולות הזמר התנגנו בחלל האוויר הוגשו המאכלים לרב. ידי הרב נשלחו לאיטן, והוא נטל חתיכה מהקוגל. באותו זמן בין החסידים ישב גם הגאון רבי משה חיים וייס זצ"ל. והנה העביר הצדיק את חתיכת הקוגל למשמשיו, ושלחה לרבי משה חיים. כאשר הגיעה החתיכה לידי, הוסיף הרב ואמר: **"הא לך רבנות"**.

הרב משה חיים לא ידע לשית עצות בנפשו. מצד אחד, איסטניס גדול היה. אין קיבתו מסוגלת לעכל דבר אשר ידיים אחרות מישמשו בו. ומאידך גיסא, הן הרבי שלח חתיכה זו, ואין יבזה מאכל של שבת ועוד בירכו שעל-ידי מאכל זה יזכה לשבת ברבינות. תוך כדי דיבור, צץ על ידיו ילד קטן. נעמד על קצות אצבעותיו, מנסה לראות אף הוא את זיו פני הרבי. תחילה, לא שת לבו לינוקא. אז מיד באה לו ההארה. הרי ממש תשובה מן השמים ענו לו זה עתה. נתן ר' משה חיים את חתיכת הקוגל לילד. אשר שמח בה בכל מאודו. ובכך נמנע מלזרוק את מאכל השבת. לימים, סיפרו נפלאות. **אותו הילד, שאכל את הקוגל בחדווה רבה, זכה לשבת על כיסא הרבנות באחת הקהילות החשובות. ואילו רבי משה חיים, על אף היותו גאון גדול. אשר זכה להסכמות נלהבות מגדולי ישראל על ספריו. לא כיהן ברבנות עד סוף ימיו.**

מסופר על אדם בשם ר' יוסף שלא זכה לפרי בטן. הלה על אף התפילות הרבות לא זכו לילדים. כיבודים של קוואטר עד אין סוף. מקפלים בתוכם שנים של בדידות ועצב. רגעים של תקווה וציפיה, מהולים בחשש. בני הזוג עשו כל סגולה מוכרת ונדירה, חקרו אחר טובי הרופאים בתחום, וממקום בו קצרה יד הרפואה מהושיע, תפסו אומנות אבותיהם בעיניהם. אולם נראה, כי כוס דמעותיהם גדולה ועמוקה היא. שעדיין לא נתמלאה הסאה. באחד הימים לאחר שכלו כל הקיצין, הגיעו למסקנה, כי עליהם להתגרש, אולי כך יזכה אחד מהם לזרע בר-קיימא. לפיכך, ביקשו להגיע לבית-הדין. מאחר שמיקום ביה"ד היה מרוחק ממקום מגוריהם, נאלצו בדרך לשבות בפונדק הממוקם בשולי העיר סיגט. ואז הופיעו עדת החסידים, אשר רקדו ושרו. לשאלתו השיבו, כי ר' מרדכי'לה מנדבורנה שבת בסיגט. ע"כ נקבצו ובאו מרחוק ומקרוב להנות מזיו קדשו. אך שמע הלה, כי האדמו"ר מנדבורנה נמצא בעיר, **נפלה ההחלטה בליבו, לפנות אל אכסניית הרבי, להתברך מפיו.** ניגב ר' יוסף דמעותיו, ניער את זוגתו מיגונה, והורה לה לבוא אחריו. בטרם יפנה כל אחד מאתנו לדרכו יתברכו מפי הרבי. אך נגע מיועדנו בשער החצר, **פתח הרבי את הדלת, פנה אל ר' יוסף ואמר: "עתה הוא הזמן הנכון, כתוב פיתקא"**.

בידיים רועדות, פנה למשב"ק, שיכתוב עבורו קוויטל. אך הגבאי התעקש, כי אין זה הזמן להגשת פתקאות. אך כאשר שמע מפיו, כי **הוראה מפורשת מאת הרבי הייתה זאת, נדם. ופנה לעשות מלאכתו נאמנה.** הדלת נפתחה. פני הרבי, כלהבת אש המתנענע מצד לצד. אך ר' יוסף לא איבד עשתונותיו. ביקש רשות, שאף נוות-ביתו אשר עומדת בחוץ, יותר לה להיכנס פנימה. רבינו, הורה שיכניסנה. נטל הרבי את הקוויטל ואמר: **"אני מורה שלא להתגרש, מכיוון שעוד יהיו לך ילדים"**. הכאב, אשר אצר בלבו במשך אותם שנים. התפרץ בזרם דמעות אדיר. **רבי! אנו נשואים מעל עשר שנים, ועדיין לא נושענו. אם לא ניוושע, לא אסלח לעצמי בימי זקנותי, על שלא עשיתי צעד זה.** רבינו לא נכנע: **"מבטיח אני לך, כי בעזרת ה' תיפקדו בזרע של קיימא"**. ר' יוסף, לא עיכל את גודל הבשורה. ביקש מרבנו, שיודיענו מה הסכום אותו עליו לתת כמעות פדיון. ענה לו רבנו, כי סך המעות לפדיון, הינו ק"ס פרוטות. וצריך שהפדיון יעשה בימי חול המועד סוכות. התעקש ר' יוסף להשאיר את הכסף בידי הרבי. יצא הלה מאכסניית הרבי, וחזר לביתו בלב מלא גיל. **כעבור תקופה התבשר ר' יוסף, כי הבטחת הרבי קוימה במלואה.**

דרכו של רבינו להיות ספון בביתו עד השעות הקטנות של הלילה. באחד הלילות נשמעה נקישה על דלתו. רבינו פתח את דלת הבית. במפתן נראה אורח מזדמן, אשר סיפר שהגיע בשעת לילה מאוחרת לעיר. ומאחר שראה אור דלוק בבית- הניח כי אנשי הבית ערים. ולכן הרשה לעצמו לנקוש על הדלת בשעה מאוחרת זו. הרב קיבלו במאור פנים, הזדרז ואמר: **"ברוך הבא בצל קורתך"**. בשעה זו המשמשים כבר נמו את שנתם. אמר הרב: **"בטרם תניח את ראשך - אגיש דבר מה לאכול"**. האורח הנהן בראשו. באותם הימים, נהוג היה לאפות כיכר לחם גדולה, אשר הספיקה לכל בני הבית למספר ימים. **לעיתים הספיקה כיכר זו, לכלכל את כל המשפחה לשבוע שלם!**

מטבע הדברים, אף אדם המרבה באכילה עלה בידו לשבוע מפרוסה אחת מאותו הלחם. רבינו, הגיש לפני האורח לחם שלם, אשר עתיד היה להשביע בני ביתו בשבוע הקרוב. אף חמאה הוסיף כדי שתערב סעודתו. אז, התיישב לפניו להנעים את זמנו. אך סיים האורח פרוסת לחמו, שאלו רבינו, האם יחפוץ בפרוסה נוספת. השיב האורח: **"הן"**. והרב מיהר להגיש לפניו פרוסה נוספת. בסיימו לאכול גם את הפרוסה השניה. שאלו שוב, אם ירצה עוד. מעשה זה חזר מספר פעמים, **עד שאכל את רוב הלחם.**

דבר זה, היה מחוץ לדרך הטבע. אך רבינו לא שת לכל זאת, והמשיך להפציר בו, אולי ייאות לאכול פרוסה נוספת. אך האורח טען, שלא **אין יותר מקום בקרבו להכיל כמות עצומה כל כך של לחם.** פנה הרבי לאיש ואמר: **"ברצוני לשאלך, איזו עבודה היא זו, שאוכל הנך כל כך הרבה?"** - ענה האורח: **"האמת, כי אין זה מדרכי כלל. אבל משנוכחתי לראות, שמארחי זורח ורווה רוב נחת על כל טעימה, שאני טועם, גמרתי בנפשי לגרום לו הנאה. לכן אכלתי במסירות נפש ממש, לשמחו. עד שכבר ממש לא היה באפשרותי לאכול יותר..."**

הגאון המקובל הרב מאיר אריק זצ"ל- נולד בשנת ה'תרס"ו (1855) בהרימלוב שבגליציה (כיום אוקראינה). עוד בצעירותו נודע בגאונותו ובשקדנותו המופלאה. בשנת ה'תרמ"ה (1885) הגאון ר' שלום מרדכי שבדרון (המהרש"ם) עזב את העיר יאזלובייץ ורבינו התמנה במקומו כרב העיר, תפקיד בו שימש במשך 27 שנים. בשנת ה'תרע"ב (1912) רבינו התמנה לרב של בוצ'אץ'. שנתיים לאחר מכן פרצה מלחמת העולם הראשונה ורבינו ברח לוינה (בבריחתו אבדו לו חמישה כרכים גדולים של שו"ת שעל אובדנם הצטער מאוד). בשנת ה'תרפ"ב (1922) התמנה לרבנות בטרנוב (טארנא). חיי עוני ודוחק היו מנת חלקו והגיע עד פת לחם ממש, אבל עובדה זו לא הפריעה לשקידתו בתורה הקדושה. למרות שקיבל הצעות רבנות של ערים גדולות, סירב. לא היה לו אפילו בית הראוי לפי כבודו. פורקי עול עמדו בדרכו, הציקו והפריעו לו.

גאון בנגלה ובנסתר. ידע את ארבעת חלקי שו"ע בע"פ. בקיאותו היתה מופלאה בבבלי ובירושלמי וכן בספרי הראשונים והאחרונים. קצות החושן, נתיבות המשפט, אבני מילואים, ה'נודע ביהודה', חידושי הגאון ר' עקיבא איגר, טורי אבן, בית-מאיר וספרים רבים היו שגורים על לשונו. רבינו העיד כי באותן שעות בהן העולם נוהג לישון, למד ארבע פעמים את כל הש"ס. זירז את תלמידיו ללמוד ולשון לפחות שבע דפי גמרא בכל יום. פתגמו הקבוע היה: "גמרא עם פירוש רש"י ותוספות הוא כמו לחם וחמאה". נפטר ב-ט"ו תשרי ה'תרפ"ו (1925). ציונו בטרנוב. חי כ-70 שנים.

אביו: הגאון ר' אהרון יהודה (רבינו מביא ממנו הרבה חידו"ת בספריו מנחת פתים ומנחת קנאות). **אימו:** מרת פרימא לבית שטיין (דור חמישי לט"ז). **מרבתי:** האדמו"ר הרב דוד משה פרידמן מצ'ורטקוב, האדמו"ר ר' ישראל פרידמן מצ'ורטקוב, הגאון ר' יעקב ווידנפלד (מח"ס 'כוכב מיעקב') והגאון ר' שלום מרדכי שבדרון. **מתלמידיו:** הגאונים ר' יהודה מאיר שפירא מלובלין, ר' אליעזר הגר (האדמו"ר מויז'ניץ, ה'דמשק אליעזר'), ר' דוד יצחק אייזיק רבינוביץ (האדמו"ר מסקאלי), ר' יהודה הורביץ (האדמו"ר מדז'יקוב), ר' אלקנה זוברמן (אב"ד יארדאנוב), ר' משה חיים לאו הי"ד (אב"ד פרשוב-פיטרקוב), ר' חיים אליעזר הלוי איש הורביץ הי"ד (אב"ד בלכיסוב), ר' משולם ראטה, ר' דוד שפרבר (חבר מועצת גדולי התורה בארץ ישראל), ר' אברהם משה באב"ד, ר' מאיר באדנר, ר' מיכל פרמינגר, ר' ראובן אונגר, ר' שמואל אלטר. **בניו:** ר' שמואל, ר' דוד (שניהם נפטרו בחיי רבינו). **בנותיו:** מרת גיטל (נישאה לר' חיים ברוך רייך הי"ד), מרת פרומא (נישאה לר' ברוך צוקרמן). **מספריו:** **ישירי טהרה**- ביאורים על סדר טהרות **•מנחת קנאות**- חידושים על מסכת סוטה **•מנחת פתים**- חידושים ושו"ת על ארבעת חלקי השו"ע **•אמרי יושר**- שו"ת **•טל תורה**- הערות וביאורים על תלמוד בבלי וירושלמי.

תלמידו הגאון ר' מאיר שפירא, ראש ישיבת חכמי לובלין, סיפר שפעם אחת נשאלה שאלה בבית המדרש של רבינו, אם תרומת הלשכה שהיו תורמים את השקלים לקופות היתה צריכה להיתרם על ידי כהנים דווקא או לא. אחד מן הלומדים ענה: "הרי זה רש"י מפורש". רבינו תמה על זה והתחיל מונה באצבעותיו ולוחש בינו לבין עצמו: "היכן נמצא רש"י? זה? בגמ' ברכות- לא נמצא. בשבת- אינו. בעירובין- אינו". כך מנה באצבעותיו עד שהגיע למסכת מגילה, אז אז נהר פניו והכריז בשמחה: "אומנם כן, דברים אלו נמצאים ברש"י! דף כ"א ע"ב דיבור המתחיל תורמין, וזה לשונו: "תורמין כהנים את הלשכה".

בעמותתו הרבה רבינו הצהיר כי אינו יכול לומר על עצמו כי הוא יודע בע"פ את כל הש"ס, אבל הוא יודע רק את ארבעת חלקי שולחן ערוך. פעם בעלי בתים מקהילת טארנא הסבו בסוכת רבינו ושוחחו איתו בדברי תורה. השיחה התגלגלה לכדי הרבה מקצועות בתורה, ורבינו התגלה שוב בכוח זכרונו העצום בכל מרחבי ים התלמוד. באמצע רבינו יצא לזמן קצר. המסובים לא יכלו לכלוא את התפעלותם ושחו ביניהם מגדולת רבינו, שיודע את כל הש"ס בעל פה. כשרבינו חזר ושאל במה הם עסקו הם סיפרו לו. רבינו אמר: "את הש"ס בעל פה אי אפשר לומר, אבל את ארבעת חלקי שולחן ערוך מהתחלה ועד הסוף - כן!". כמו כן רבינו עסק בתורת הסוד. בקיאותו הרבה בסתרי תורה היתה מופלאה. הגרא"ל ווילנר העיד כי ספר הזהו"ק היה רגיל על לשונו של רבינו.

פעם רבינו ישב מוקף בחברת תלמידים בני 17 שנה. רבינו שאל על מאמר מסויים בר"ן - איה מקומו. התלמידים לא זכרו מקור מוצאו. רבינו העיר להם בקורטוב של תרעומת: "איך יתכן כאשר אין להם שום תפקיד והם רק יכולים ללמוד כיצד הם לא זוכרים את מקומו של אותו הר"ן?". בנוסף על בקיאותו בש"ס ובראשונים, היה בקיא נפלא גם בספרי גדולי האחרונים והפוסקים, כמו 'קצות החושן', 'נתיבות המשפט', 'אבני מילואים', ה'נודע ביהודה', 'חידושי הגרעק"א', 'טורי אבן', 'בית מאיר'. כל אלו ועוד היו שגורים על לשונו.

העובדה שהיה שקוע בתלמודו מתוך הדחק ומופשט מכל ענייני העולם הזה, לא מנע ממנו להיות משכיל אל דל, משל היה גביר מנגידי העיר. תמיד ידע כיצד להעניק לעניים ולנזקקים די מחסורם אשר יחסר להם ובדרך של כבוד. בימי מלחמת העולם הראשונה הגאון ר' משה דוד אסטרייכער זצ"ל אבד"ק טשימפא (מח"ס 'תפארת אדם'), חלה בכאב עיניים ל"ע. הרופאים ציוו עליו לנסוע ולדרוש ברופאים המפורסמים אשר וויען היתה משופעת מהם. כשהגיע לווינע נסע תיכף לקבל את פני רבינו. באמצע השיחה בעל הבית נכבד מתושבי העיר נכנס להזמין את רבינו ולכבדו בסידור קידושין בנישואי יוצא חלציו. רבינו פנה לבעה"ב וביקש שיכבד את הרה"ג הנ"ל בסידור הקידושין. בעל הבית לא האמין למשמע אוזניו, ואמר לרבינו: "המבלי אין רבנים בווינע באתי לכאן? רצוני שגאון גדול כרבינו יהיה המהדר קידושין אצלי". רבינו השיב לו: "קח את הרב הזה - כמוני כמוהו". כששמע דברים מפורשים כאלו יוצאים מפי רבינו, האיש הסכים. רבי משה דוד נסע איתו, סידר את הקידושין והוא העניק לו מתת יד נדיבה על טרחתו. כאשר ר' משה דוד חזר, רבינו הסביר לו את כוונתו: "ידעתי שמעלת כבודו בא הנה לעסוק ברפואות שדורשות הן עתק ורציני שיהיו לכם מעות בדרך של כבוד!". (תפארת אדם)

הצדיק רבי כליפה אלמליח זצ"ל - נולד בשנת ה'תר"ו (1844) בכפר אית אנשי (מעליא). משתייך למשפחת אלמליח, מהמשפחות המיוחסות שבספרד, מתוכה קמו גדולי תורה רבים. בתחילה משפחתו התגוררה בכפר הסמוך תשמישית ומשם עברה משפחת אלמליח לאולדמנצור. בהיותו כבן ארבע עשר שנים נסע ללמוד תורה וחכמה מחכמי מרכאש. על רבינו עברו תקופות קשות, ביניהם ימי רעב נוראים, **ומספרים, שהרעב היה קשה כל כך, עד שנשרו שערתיו מראשו**. רבינו התעלה בכל מכמני התורה. מסיבה זו לא פלא שבשעה שסיים ללמוד את מקצועות הקודש, המליצו עליו לבוא ולכהן כרב באחד מהכפרים החשובים – אולדמנצור הנמצא בשיפולי הרי האטלס (הממוקם כמאתיים קילומטר דרומית למרכאש).

בגיל מאה שנים נפל רבינו מהגג מגובה של שתי קומות ובמשך שש שנים לאחר הנפילה התגורר בבית חותנו - משפחת דהן, ולאחר מכן בארבע השנים האחרונות שהה בבית בנו מסעוד בקזבלנקה, שביקש לקיים מצוות כיבוד הורים, בני המשפחה טיפלו בו במסירות עד פטירתו. לאורך שמונים ושלוש שנות כהונתו כרב הכפר אולדמנצור, שימש כשוחט של כל בני הכפר, וביתר תפקידי הרב - שליח ציבור, סופר סת"ם, כתיבת קמעות על קלף או בתוך צלחת, שהועילו לחולים, הרבצת תורה, קידושין, וגירושין. העידה בתו, כי נדיר שיהיה גט בכפר, מאחר שהרב עשה הכול כדי להשכין שלום. הרב העמיד מאות תלמידים מבני הכפר לגאון ולתפארת. **מלומד בניסים**.

בתו עישה העידה, כי רבינו לא היה יוצא מן הסוכה כל שבעת ימי החג, למעט בזמן התפילה בבית הכנסת. נפטר ב-ג' סוכות, ט"ז תשרי ה'תשי"ה (1954). ציונו בבית העלמין קזבלנקה. מכל ערי המחוז קזבלנקה ומרקש הגיעו לבכות את פטירתו של רבינו ובשעת הלוויה תקעו בשופרות ועשו הקפות, כפי שנהגו בלווייתיהם של צדיקים. חי כ-110 שנים.

אביו: ר' מסעוד (אשר סירב לעשות תורתו ואומנתו והתפרנס מעבודת כפיים). **אמו:** מרת רחל (התפרסמה במעשי החסד הרבים ובצדקתה). **מרביתיו:** ר' דוד שלוש.

ילדיו: ר' מסעוד, מרת עישה, מרת זוהרה דהן.

לילה אחד התארח רבינו אצל ביתו זוהרה דהן, מחמת החום הכבד ששרר עלה רבינו לגג הבית, שהיה בגובה שתי קומות, יחד עימו ישן הנכד ניסים דהן, באמצע הלילה קם רבינו לעסוק בתורה ולומר תיקון חצות בבכי ובתמרורים. לפתע, מסיבה שאינה ידועה מעד רבינו ונפל לחצר. באותו זמן הצדיק היה בגיל מאה שנים ובגין נפילה זו שכב גוסס במשך מספר ימים, עד שכבר החשיבוהו למת.

בני הכפר והמשפחה הרבו בתפילות למענו, ו'קראו' את השמים בתחנונים לבריאות הצדיק. ביום השלישי לגסיסתו כשבאו אנשי החברה קדישא לומר עימו וידוי וקריאת שמע כיוון שהגיעו למסקנה, כי לא נותר לו זמן רב לחיות, נדהמו לראות את רבינו פותח את עיניו ומספר להם את השתלשלות המאורעות מאז נפילתו מגג ביתו. "בשעה שנפילתי, סיפר רבינו, הגיע אליהו הנביא, זכור לטוב, לתמוך בי שלא אגזק. והנה בחלומי רואה אני תשעה מלאכים, שבאו לבשרני כי אמשיך לחיות, וכל אחד מבטיחני שנה נוספת לחיי, ואני מצטרף עימם לברכה לשנה עשירית, וכך הבטיחו לי עוד עשר שנות חיים!". הסובבים את מיטתו חשבוהו להוזה, הרי גוסס הוא ונוטה למות.

במקום נכח גם ר' דוד סויסה, שהיסה את כולם ואמר - 'זקני תלמידי חכמים ככל שמזקינים דעתם מתיישבת עליהם', חלילה לנו לזלזל בדברי רבינו למרות גילו המופלג ומצב בריאותו הרופף. מיד הוציא רבינו פתק מכיסו ורשם עליו את התאריך המדויק, שבו אירע המעשה - יום רביעי של חול המועד סוכות, ואכן כפי שהרב אמר כך היה, חזר הוא לאיתנו הראשון, ולאחר עשור שנים בדיוק! נפטר רבינו.

בנו ר' מסעוד, מספר, שבאחד ממסעותיו עם המשאית שברשותו שבה העביר צמר ממקום למקום, נתקע עמה במדבר בדרך מקזבלנקה למרכאש כשהמים ברשותו נגמרו, מיד יצא מן הרכב והרים את ידו לשמים בתפילה למצוא מקור מים וביקש שהקב"ה יושיע אותו בזכות אביו הקדוש. עודו מתפלל צדה עיניו מעין מים נובע ליד רגלו, הלה השתומם מאד, הרי שנים שהוא נוסע במקום ומעולם לא ראה מעין מים במקום. כשגמר למלאות את המים במשאית סימן את המקום למען יוכל לשתות לצמא בעתיד, אך בפעם הבאה שעבר שם לא ראה את אותו מעין. אין זה אלא שזכותו של רבינו, היא שעמדה לו כזכות אבות להצילו עם מעיין המים.

לא הייתה זו הפעם היחידה, שבה הועילה זכותו של רבינו. באחד הימים חלתה כלתו ונפלה למשכב עם חום גבוה, ובמשך שלושה חודשים ל"ע הייתה מחוסרת הכרה. כשהתעוררה, סיפרה, כי בחלומה ראתה את רבינו מצווה עליה לקום ממיטתה, וכך התעוררה.

בשנת ה'תש"א (1941) הגיעו חיילי גרמניה הנאצית בשערי מרוקו, אז החלו ימים ארוכים ונוראים ליהודי הארץ. מיד בכניסתם של הנאצים למרוקו השביתו את כל המדינה, הבנקים ומשרדי הממשלה הפסיקו את פעולתם. אימה וחשיכה נפלה על הארץ. השלטון הצרפתי החל מיד ברישום כל המשפחות היהודיות במרוקו, שליחים מטעם השלטון הגיעו לכל עיר וכפר והחלו במשימה. גם לאולדמנצור הגיעו השליחים.

באותם ימים שרר מתח רב בכפר, ורבינו נשאל אודות השמועה על בוא הנאצים, אמר להם רבינו: 'אכן יבואו לכאן הנאצים אך לא יצליחו לבצע את זממם, זאת בזכות ששמרנו על כבוד בית הכנסת ולא דיברנו דברים בטלים בתוכו'. ואכן כך היה כפי שחזה. רבות רבינו עורר על קדושת בית הכנסת, והיה שגור בפיו דברי הזהרה פרשת תרומה (עמוד קלא): מי שמדבר בביה"כ ומשוחח בדיבורי חול, אוי לו, שמראה פרוד, אוי לו שגורע האמונה, אוי לו, שאין לו חלק באלקי ישראל ל"ע, שמראה שאינו מיוחד ממנו, ונוהג בבזיון בתיקון העליון שלמעלה.

התמונות והמידע באדיבות אור חדש - האתר של יהדות מרוקו וצפון אפריקה הלכות ומנהגים

התנא רבי אלעזר בן התנא האלוקי רבי שמעון זצ"ל: תנא בדור החמישי. חי בסוף תקופת התנאים בשנת תת"ק לערך בעיירה גוש חלב. היה בעל כוח רב. כשהיה ילד הרבה באכילה. בצעירותו נחשב לת"ח גדול ולמד יחד עם רבי יהודה הנשיא. לאחר שהשלטון רדף אחר אביו, ברח עם אביו גם הוא למערה והיה איתו במשך 13 שנים. בשלב מסוים פעל מטעמו של השלטון כממונה על הסדר והביטחון. בערוב ימיו התיישר ביסורים קשים על פי בקשתו. דבריו מופיעים בספר הזוהר פעמים רבות. חשש בשל מעשיו שמה עשה שלא כשורה ולכן עשה ניסוי והוציא דליי שומן מגופו כדי לבדוק האם יסריחו ולמרות שהיה חודש תמוז, השומן לא הסריח ועל זה אמר: "אף בשרי יִשְׁכַּן לְבָטָח". בעת פטירתו חשש פן לא יטפלו בקבורתו כראוי ולכן ביקש להטמין את גופו בעליית הגג במשך שנים רבות (בין 18 ל-22 שנים). וכל אותם שנים, לא הזיקה חיה רעה. הגיע אביו בחלום לחכמים ואמר להם: "פרדה יש לי ביניכם, ואי אתם רוצים להביאו אצלי?". נפטר ב-ט"ז תשרי, קבור במירון ליד אביו.

אביו: התנא האלוקי רבי שמעון בר-יוחאי. **אשתו:** בתו של התנאי ר' שמעון בן יוסי. **בנו:** ר' יוסי. **חותנו:** ר' יוסי בן לקוניא. **מרביתיו:** התנאים הקדושים, אביו, ר' שמעון בר יוחאי, ר' יהושע בן קרחה, ר' שמעון בן גמליאל.

פ עם אחת התארחו בבית אביו. ובתחילה היה אכלן גדול, אימו היתה מוציאה מהתנור פיתות ור' אלעזר מיד היה אוכל הכל. ראו זאת האורחים ואמרו: "אין זה כי ילד כזה יכול להביא לרעבון לעולם ונחש רע שוכן בקרבו". שמע זאת ר' אלעזר. מה עשה? לקח את חמורם והעלה אותם לגג. כשחיפשו ומצאו את החמורים על הגג, הבינו כי ידו במעל. ניגשו לאביו וביקשו להחזיר את החמורים. שאל אותם: "שמא דיברתם עליו?" ספרו לו. ענה להם: "וכי משלכם הוא לוקח? בכל זאת תגידו לו בשמי שיוריד לכם את החמורים". וכשהוריד את החמורים, הורידם שניים שניים. אולם כשהעלה את החמורים העלה אחד אחד. עד כדי כך היה כוחו גדול. לאחר שהתמסר לתורה, אף ציצית ביום חם היה קשה לו.

ל עת זקנתו כמה מחכמי דורו פרשו ממנו כיוון שמונה ע"י השלטון הרומי לתפוס גנבים מבני ישראל ולמסרם למלוכה בשל מעשה שהיה: רבינו מצא את אותו שוטר שתופס גנבים. שאל אותו: "אולי אתה תופס צדיקים ועוזב את הרשעים?". אמר לו: "ומה אעשה? צו המלך הוא". אמר לו: "בוא אלמדך איך תעשה: כנס בארבע (שעות) לחנות וכשתראה אדם שותה יין ומחזיק כוסו בידו ומנמנם שאל עליו. אם מחברת ת"ח הוא וישן, סימן שהקדים לקראת לימודו. אם פועל הוא, הקדים לעבודתו, ואם עבודתו בלילה, בוודאי עוסק הוא בריקוע פחים שעבודתם בלילה, וסיים משמרתו. ואם לא- גנב הוא ותפוס אותו". נשמע הדבר בבית המלך ואמרו: "היות ומדובר בעצה טובה, מי שהציע אותה יתמנה להיות שוטר". הביאוהו לרבי אלעזר בן רבי שמעון והיה תופס גנבים והולך. שלח לו ר' יהושע בן קרחה: "חומץ בן יין. עד מתי אתה מוסר עמו של ה' להריגה!?" ענה לו: "קוצים אני מכלה מן הכרם". החזיר לו: "יבא בעל הכרם ויכלה את קוציו".

יום אחד פגש בו אותו כובס וקראו: "חומץ בן יין!" אמר: "מזה שהוא חצוף כל כך אני למד שרשע הוא", אמר להם: "תפסוהו", ותפסו אותו. לאחר שנחה דעתו הלך בלילה כדי לשחררו או לפדותו. אולם כבר אחר את המועד ותלו אותו. עמד תחת העץ ובכה. ניגשו אליו אנשים ואמרו לו: "רבי אל ירע בעיניך שמגיע לו תליה, שהוא ובנו עשו מעשה חמור ביותר ביום הכיפורים שחל להיות בשבת" הניח ידו על בני מעיו. אמר: "שישו בני מעי. מובטח אני בכם שאין רימה ותולעה שולטת בכם". ואפילו כך לא נחה דעתו. השקוהו סם שינה והכניסו אותו לבית של שיש ופתחו את כרסו, והוציאו ממנה סלים שומן ושמים בשמש בחודשי תמוז ואב, ולא הסריח. (ומקשים- הרי שום חלב אינו מסריח אלא חלב אינו מסריח אבל גידים אדומים של דם כן מסריחים. וכאן אף על פי שהיו גידים אדומים, לא הסריח). קרא על עצמו: "אף בשרי ישכון לבטח" (תהילים טז)

ואף על פי כן עדיין לא סמך על דעתו, וקיבל על עצמו ייסורים. בערב היו מציעים תחתיו שישים מצעות ובבוקר מושכים מתחתיו שישים ספלי דם ומוגלה. למחר עשתה לו אשתו שישים מיני לפד ואכלם. בערב אמר לייסוריו: "בואו אחי, בואו רעיו!". בבוקר אמר להם: "לכו, מפני ביטול תורה". פעם אחת שמעה אשתו ואמרה לו: "אתה מביא את הייסורין עליך, כילית ממון של בית אבא". כעסה והלכה לבית אביה. אולם הקב"ה שלח לו את הישועה ממקום אחר. היתה אוניה בים בה שישים ספנים. עמד עליהם נחשול לטבעם. עמדו בתפילה ואמרו: "אלוה-י אלעזר, עננו!" ונח הים מזעפו. כשעלו ליבשה, ניגשו לרבינו, וכשראו את מצבו, החליטו שהם יטפלו בו עד שיפליגו. הכניסו לו דורון שישים עבדים ושישים ארנקאות בידיהם. עשו לו שישים מיני לפד ואכלם. פעם אחת אמרה אשתו לבתה: "לכי וראי בשלום אביך" באה אצלו ואמר לה: "לכי תגידי לאימך, שה' שלח לי את הישועה ממקום אחר". כשביתה חזרה וסיפרה לאימה, חזרה האם לביתה.

פ עם אחת ניגשו אליו שישים מיני דם וטיהר את כל הנשים לבעליהם. היו החכמים מרגנים ואמרו: "אפשר אין בהם ספק אחד?" אמר להם ר' אלעזר: "אם כמותי הוא, כל השישים נשים ילדו לשנה הבאה וכולם זכרים, ואם אחת מהן תלד נקבה- אות היא כי טעיתי". לאחר שנה כל הנשים ילדו כולם בנים זכרים וקראו הם 'אלעזר' על שמו.

כ אשר נחה נפשו, אמר לאשתו: יודע אני בחכמים שהם כועסים עלי ולא יטפלו בי יפה. השכיבי אותי בעליית הגג ואל תפחדי. אמר ר' שמואל בר נחמני: סיפרה לי אמו של ר' יונתן שסיפרה לה אשתו של רבי אלעזר: לא פחות מ-18 ולא יותר מ-22 שנה הניחה אותו בעלייה. כאשר היתה עולה לבדוק בשערותיו כאשר היתה נתלשת שער ה יוצא דם. יום אחד ראתה תולעת יוצאת מאוזנו. נראה לה בחלום ואמר: "יום אחד שמעתי שמלזלים בת"ח ולא מחיתי כראוי". כאשר היו באים שניים לדון היו עומדים בפתח. היה יוצא קול מהעלייה: איש פלוני חייב, איש אלומי זכאי. יום אחד התקוטטה אשתו עם שכנתה. אמרה לה: "תהא כבעלה שלא ניתן לקבורה!". אמרו חכמים: "אין זו דרך ארץ!" ויש אומרים: "רבי שמעון בן יוחאי נגלה להם בחלום. אמר להם: 'פרידה אחת יש לי ביניכם ואין אתם רוצים להביאה אצלי?'. הלכו חכמים לעסוק בו ולא הניחו להם בני עכבריא, שכל השנים שהיה ישן רבי אלעזר בעלייתו לא באה חיה רעה למקומם. יום אחד ערב יום הכיפורים היה, היו טרודים. שלחו חכמים לבני בירי והוציאו מיטתו והביאו למערה של אביו. מצאו נחש עכן המקיף את פי המערה. אמרו לו: נחש, נחש! פתחי פיך ויכנס בן אצל אביו. פתח להם וקברוהו. (בבלי, בבא מציעא פד ע"ב)

אם ראשונים כמלאכים- האדמו"ר הרב מרדכי יששכר בער לייפר זצ"ל

האדמו"ר הרב מרדכי יששכר בער לייפר מפיטסבורג זצ"ל- נולד ב-ט"ו טבת ה'תשט"ז (1955) בפיטסבורג שבארה"ב. חוטר לגזע בית נדבורנא ופרימישלאן. בשנת ה'תש"ל (1970) אביו ומשפחתו עלו לישראל וגרו באשדוד שהיתה שממה רוחני. אביו עמל הרבה כדי לקרב את פשוטי העם. בהמשך אביו ביקש מרבינו שיגיע לארץ הקודש. רבינו עלה לארץ ולמד בישיבת גרודנא באשדוד, בישיבת צאנז ובישיבת טשיבין בירושלים. בבחרותו, בכל פעם לפני שיצא לרחוב היה מתפלל לקב"ה שיציל וישמור את עיניו ממראות אסורים. לאחר נישואיו התגורר בלייקווד שבארה"ב, שם עלה והתעלה במעלות התורה. לאחר מכן חזר לארץ והתגורר בישוב טלזסטון. בשנת ה'תש"ן (1990) נפטר אביו ורבינו מונה למלא את מקומו באדמו"רות באשדוד ובבורו-פארק ושימש כאדמו"ר השלישי מפיטסבורג.

בהנהגתו הוקמו באשדוד מוסדות רבים, כמו כן הוקמה 'קריית פיטסבורג' למגורי החסידים. הלחין ניגונים רבים. חלקם יצאו לאור בסדרת התקליטים 'ניגוני חסידי פיטסבורג'. מתמיד עצום והשקיע את כולו בתורה הקדושה. תפילותיו היו בהשתפכות הנפש. רבים פנו אליו ונושעו. תמיד אמר מילה טובה לזולת ונזהר מאוד שלא לפגוע באף אדם. כשהיה חשש של פגיעה, היה ניגש כדי לבקש סליחה. בדרשותיו עורר בבכיות נוראות להיזהר ולהישמר מאוד מפגעי הרחוב והזמן. גם בזמנים שסבל ייסורים נוראים, תמיד קיבל כל אדם בסבר פנים יפות. כל אחד שנכנס אליו הרגיש כאילו הוא בן יחיד ולרבי יש את כל הזמן שבעולם בשבילו. כדי לחפש פיתרון לבעיות תלמידיו לא ישן לילות. חידושיו היו בכל חלקי פרד"ס התורה. בחודש אב ה'תש"פ (2020) נדבק בנגיף הקורונה. למרות שלא יכל לראות את חסידיו היה מתקשר אליהם ומתעניין בשלומם. אושפז בביה"ח לניאדו. לאחר כחודש וחצי שהיה מורדם ומונשם חלה הידרדרות במצבו הרפואי. נפטר ב-י"ז תשרי ה'תשפ"א (2020), ב' חוה"מ סוכות. חי כ-65 שנים. ציונו בבית העלמין באשדוד בחלקת פיטסבורג. בנו, ר' משולם אליעזר ממלא את מקום אביו באדמו"רות.

סבא (מצד אביו): האדמו"ר ר' יוסף (האדמו"ר הראשון מפיטסבורג, מח"ס 'צדקת יוסף').
אביו: האדמו"ר רבי אברהם אבא (האדמו"ר השני מפיטסבורג. מח"ס אמונת אברהם). **אמו:** מרת רחל (בת האדמו"ר רבי איתמר בוזנבאום, האדמו"ר הזקן מנדבורנא). **אשתו:** מרת אביבה מרים (בת רבי יצחק אייזיק ליבס, ראב"ד איגוד הרבנים באמריקה ומח"ס בית אבי). **מרבתי:** אביו, האדמו"ר ר' אברהם אבא לייפר, הגאון רבי אהרון קוטלר זצ"ל. **מתלמידיו:** הגאונים רבי אליהו טורבר (דומ"צ חסידי פיטסבורג), הרב יהושע השיל איגל, הרב אביגדור וייס. **ילדיו:** האדמו"ר ר' משולם אליעזר (ממלא מקומות של רבינו, חתן ר' ניסן רוזנבאום, האדמו"ר מקרטשניף ירושלים), מרת מלכה (נישאה לר' יעקב הגר), ר' יעקב (ראש ישיבות פיטסבורג, נישא לאסתר, בת הרב ישראל אליעזר אדלר האדמו"ר מדז'יקוב-ויז'ניץ), ר' יוסף (רב קהילת פיטסבורג בבני ברק. נישא לעטיל, בת הרב ישראל ארנסטר), מרת שרה טוביא (נישאה לר' אליעזר זוסיא שטרן), מרת איידל בינה (נישאה לר' מנחם מנדל דוד פלדמן), הינדא יוכבד (נפטרה בגיל 4 ממחלה קשה), מרת דבורה (נישאה לר' אלעזר ארנסטר), מרת רחל (נישאה לר' דוד מתתיהו קורנריך). **מספריו:** **יפתגמי אורייתא**- מדברי תורתו לפי סדר השבתות ומועדי השנה.

לרבי היתה רגישות עצומה לכבוד הזולת. פעם נכח בשמחת צדיקים שבה השתתפו אלפי אנשים. הרבי ישב בשולחן המזרח על יד אחד הרבנים שהיה איש שיחה מלבב ביותר ונעם לו לשבת במחיצת הרבי. בשלב מסוים הרבי קם לאחל ברכת לחיים לאדמו"רים והרבנים שישבו בשולחן המזרח. כשהגיע לאדמו"ר בעל השמחה, בדיוק התפנה מקום סמוך. בעל השמחה כיבד את הרבי בצוק"ל לשבת בסמיכות אליו, אבל הרבי סירב. בעל השמחה חזר והפציר, אבל הרבי שוב לא הסכים והסביר שכבר הוא יושב סמוך לפלוני שעלול להיות לו חולשת הדעת אם יעבור מקום ממנו, ואכן רבינו חזר למקומו הקודם שהיה מרוחק ממרכז השולחן.

תלמידו הרב אביגדור וייס שליט"א (מחנך ומחשובי המשפיעים וראשי החבורות בפיטסבורג) סיפר כי פעם אחת במוצאי יו"כ"פ לאחר הצום הוא לא חש בטוב. אבריו ושריריו כאבו מאוד. הוא ניסה לשכב וכאביו רק גברו. הוא הרגיש צורך להתקשר לרבי כדי לבקש ברכה. האדמו"ר שמע על מצבו ואמר לו: "קח אקמול ויעבור לך". הוא עשה כדברי רבינו, נטל אקמול ושכב לנוח מעט. כאשר הקיץ היתה השעה מאוחרת לאחר חצות לילה, הטיש שרבינו עשה בשולחנו הטהור במוצאי יו"כ"פ כבר התחיל. מדובר בטיש השמח ביותר מכל השנה. הוא מיהר לצאת אל הטיש, ונכנס בשקט רב שלא יבלוט. הרבי קלט אותו במבטו ושאל אותו בסימון בידיו אם כבר הוטב לו והוא הניד את ראשו בחיוב. כעבור חודשיים, באחד מימי החנוכה, כשעבר אצל הרבי, רבינו אמר לו: "אני מאחל לעצמי שנה שמחה, כמו השמחה שהיתה לי בשעה שראיתי אותך מגיע אל הטיש במוצאי יום כיפור". כל כך היתה דאגתו והרגשתו לזולת.

המשב"ק הותיק הרה"ח ר' משה יהודה וייס סיפר שכשחזר עם הרבי בסיום קבלת קהל לפנות בוקר. הרבי היה מותש ובקושי היה יכול ללכת לאחר שהקשיב שעות לצרותיהם של ישראל. כשחלפו ליד הבניינים, הרבי הניף את ידו לעבר בניין שבו התגורר אברך שבאותו זמן המתין כמה שנים לילדים ואמר מתוך צער עמוק: "פלוני, מה יהיה איתו? אין לו ילדים!". האברך ישן במיטתו והרבי למטה עובר ליד ביתו וחושב עליו ואין לו מנוחה מצרתו. (הסיפורים מעובדים מתוך המודיע)

רבי משולם משה איגרא מטיסמניץ זצ"ל: רב, פוסק, ומגאון דורו בגליציה. נולד בוטשאטש (אוקראינה) בשנת תקי"ב (1752). התייתם בגיל צעיר וגדל אצל סבו בקולומיא. **מילדות ניכר בגאונותו**, בגיל 8 התפרסם כעילוי והחל לכתוב חידושי-תורתו בספר. בן 9 היה בקי ברוב סדרי הש"ס עם מפרשי הראשונים והאחרונים וכבר דרש בבית הכנסת בעיר ברודי לפני גדולי חכמי הקלויז. **ר' יצחק הלוי איש הורביץ התווכח עמו בעת הדרשה ולא יכל לו**, וכאשר שב לביתו הניח את ידו על ראש בתו ובירך אותה: "יהי רצון שתזכי להינשא לגברא-רבא כמו ילד-שעשועים זה שניצחני עכשיו בהלכה". ובאמת בזיווג שני זכתה בתו להינשא עם ר' משולם.

פרוש מכל ענייני עולם הזה. מיום עומדו על דעתו- לא הלך ד' אמות בלא תורה, לא שח שיחה בטלה, ישן במיטה רק בליל שבת, כל יום טבל במקווה, התפלל בהתלהבות רבה, אכל פעם אחת במשך היום בכדי להחיות את נפשו ובשר ודגים אכל רק ביום שבת. בגיל 17 מונה לרב העיר טיסמניץ (אוקראינה), התנגד לחסידות, פרסם מכתב חריף בגנותה וחתם על חרם נגד החסידים. עקב מחלוקת עם פרנסי העיר בגלל סוגיית הגיוס לצבא (הקהילה חויבה למסור בכל שנה מספר מסויים של אנשים לשירות הצבאי, הפרנסים פטרו מגיוס בני-תורה ות"ח ומסרו במקומם לצבא את עמי הארץ. הרב טען שיש לערוך הגרלה, ואף אם בנו יצא- ישלח אותו לצבא), עבר לכהן בשנת תקנ"ד (1794) כראב"ד וראש ישיבה כשמונה שנים בפרשבורג (סלובקיה). נפטר ב-י"ח תשרי תקס"ב (1802). חי כ-50 שנים. ציונו בסלובקיה.

אביו: ר' שמשון. **אמו:** מרת רייזל (בת ר' אפרים פישל אבדק"ק קולומיא). **נשותיו:** בתו של הגביר ר' שמואל בייק (זיווג ראשון כשהיה בן 13). מרת רבקה אסתר (בת ר' יצחק הלוי איש הורביץ - זיווג שני כשהיה בן 16). **בנו:** יצחק אליהו (אביו העיד עליו שבחריפות מוחו, יפה כוח הבן מכוח האב, אבל הוא נפטר בימי עלומיו). **מתלמידיו:** הגאונים ר' אריה לייב הכהן הלר (בעל 'קצות החושן'), ר' יעקב לוברבוים מליסא (ה'נתיבות המשפט'), ר' מרדכי בנט מניקלשבורג. רבי נפתלי צבי הורוביץ מרופשיץ. **מספריו:** **איגרא רמה- שו"ת יהלכות קביעות במכירת חמץ** (חידושי ידועים בעמקנותם ובקושי הרב בהבנתם).

על קורות שידוכו של רבינו, הגה"צ אהרון קוטלר זצ"ל סיפר: במקום ההוא היה מנהג להזמין את החתן לסעודה בבית-הכלה. כך עשה גם אבי הכלה הגביר ר' שמואל בייק שהיה פרנס העיר. באותה תקופה התחילו להשתמש בקפה, **מכיוון שזה היה מוצר חדש, מטבע הדברים מחירו היה יקר. רק אנשים אמידים יכלו להרשות לעצמם להשתמש בו, ואילו עניים כלל לא ידעו עליו.** רבינו הגיע לבית-הכלה וכיבדו אותו בקפה. הביאו לשולחן כוס עם קפה שחור וליד קנקן חלב וצלחת סוכר כדי שיוכל ליטול כמה שיחפוץ וימהול בהם את הקפה. בהיותו ילד עני שלא ראה קפה מימיו, הוא לא ידע כיצד נוהגים במה שהוגש. חכך הנער בדעתו למספר רגעים והחליט: הלא בגמרא כתוב **שאוכלה קודמת לשתיה. ולכן לקח את הסוכר ואכלו כמות שהוא.**

עכשיו היה צריך להחליט מה לשתות קודם את החלב או את הקפה. גם הפעם הוא עושה שימוש בתורה הקדושה, בבראשית כתוב "ויהי ערב ויהי בקר", מכאן הלילה קודם ליום, מכאן שצריך להקדים את השחור ללבן. **הלך ושתה את הקפה השחור ולאחר מכן שתה את החלב.** כשסיים לשתות את הקפה, ראה כי נותר בכוס המשקע של הקפה. מה עושים בו? מיד מצא את התשובה לכך, הרי נתנו לו כפית, **אם כן העלה בכפית את משקע הקפה מן הכוס ואכל אותו.** כל אותו זמן התבוננה הכלה במעשיו התמוהים של רבינו. לאחר שראתה כיצד הרב אוכל את משקע הקפה, קמה ממקומה ונמלטה אל המטבח ודמעות זלגו ללא הרף מעיניה, כשהיא מספרת לאמה את שהתרחש. לבכי הבת הצטרפה האם. לשמע הבכי הנשמע מהמטבח האב הגיע במרוצה ושאל לסיבת בכייתם. בסיכומו של עניין, ראה האב כי הזיווג אינו עולה יפה (היות ורבינו היה פרוש מכל ענייני העולם הזה) והתחיל גם הוא לדבר על ליבו לגרש את אשתו. בבד"צ השתוממו ואמרו: **"הלא הוא ספר תורה ממש?"**, הכלה השיבה לעומתם: **"ספר תורה, מקומו בארון הקודש"**. לאחר זמן קצר נשא לו לאישה את בתו של רבי יצחק הורביץ, רבה של ברודי. והתקיימה ברכתו של אותו גאון וצדיק.

בימים ההם פרצה מחלוקת בין חכמי ברודי בדבר גט, הללו פסלוהו, הללו הכשירוהו. במלחמת-הלכה זו השתתף גם רבינו שהיה אז כבן 15 שנה. חכמי ברודי שהיו מפורסמים בגדולת-תורתם החליטו לשאול את דעתו של ר' ישעיה ברלין רבה של ברסלוי, שבקיאותו בכל חדרי-תורה הרעישה את כל גדולי דורו. כל אחד מחכמי ברודי כתב את תשובתו, וכל התשובות נשלחו לר' ישעיה ברלין. בתוכן גם תשובתו של הגאון-הצעיר ר' משולם. קרא רבי ישעיה את התשובות זו אחר זו. כשגמר לקרוא את תשובתו של רבי משולם, קרא מתוך השתוממות והתפעלות: "זהו זקן שקנה חכמה! בחריפותו ובקיאותו יכול הוא להתחרות עם רבים מגדולי הדורות שקדמונו". נכספה גם כלתה נפשו של ר' ישעיה לדעת מי הוא בעל התשובה הזאת אשר עד עכשיו לא שמע אודותיו. באותו פרק ר' שמואל בייק הזדמן לברסלוי. שבא לרגל מסחרו. הוא הלך לבקר את הרב. ר' ישעיה קיבל את פניו ותוך כדי שיחה, שאל אם הוא מכיר בעירו ת"ח בשם רבי משולם איגרא.

"כן", השיב ר' שמואל, **"הוא עדיין צעיר-לימים, כבן חמש-עשרה שנה"**. "כל-כך צעיר?", קרא הרב בהשתוממות, **"ואנכי לא ידעתי ולא שמעתי על-אודותיו כלום?"** - "ולמה משתומם הרב על זה?", שאל ר' שמואל, **"ר' משולם זה הוא גאון אדיר, מיחיד-הסגולה שבגדולי הדור"** ענה הרב. שמע ר' שמואל בייק את הדברים האלה, **נתכווץ ליבו בקרבו והתעלף.** לאחר שהשיבו את רוחו, שאלהו ר' ישעיה: "מה לך כי התעלפת?" - **"גאון-צעיר זה חתני היה ואני השפעתי עליו שיגרש את אשתו, זו בתי"** - החזיר ר' שמואל מתוך אנחה צורבת. **"אם כלי מחזיק ברכה זה היה בביתך ואתה בעצמך בערת הקודש מן הבית"**, אמר לו רבי ישעיה, **"צריך אתה להתעלף פעם שנייה!"**.

האדמו"ר רבי נחמן מברסלב הידוע כנחמן מאומן זצ"ל: נולד ב-א' ניסן ה'תקל"ב (1772) במז'בוז' שבאוקראינה. מנעוריו התבלט בכישרונותיו המיוחדים. הרבה להתבודד, להתענות ולהתפלל שעות רבות. בטרם היה בן 20 נעשה אדמו"ר. בערב ר"ה ה'תקנ"ט (1799) נכנס לארץ דרך נמל חיפה (לאחר שהגיע לנמל יפו ולא קיבל רישיון כניסה לארץ מהממשל הטורקי). בדרכו חזרה מארץ ישראל חזר באוניות קרב טורקית. נשבה ונפדה ע"י הקהילה היהודית ברודוס. עם חזרתו לביתו עבר להתגורר בעיר זלטופול ומשם לברסלב.

מייסד חסידות ברסלב. לדבריו עיקר ההתחברות והדבקות להשי"ת הינה בזכות התפילה, ניתן ללמוד מתינוק להתפלל בפשטות ובתמימות. התפילה מתוך התבודדות היא דרך חדשה אותה לא מכירים ועולה ללא מפריעים, אך התפילה הקבועה היא דרך הידועה לכל ולכן אורבים שם גזלנים ומפריעים אותה. גילה עשרה פרקי תהילים ואמר כי לא נודע זאת מיום בריאת העולם, כי הוא תיקון גדול ונורא מאוד. ואמר: "אני חזק בכל הדברים שלי, אך בזה אני חזק ביותר שעשרה פרקי תהילים אלו מועילים מאוד מאוד".

בשנת ה'תקס"ו (1806) חלה בשחפת. לאחר דליקה שפרצה עבר לאומן ושם נפטר בחו"ה סוכות. נפטר ב-י"ח תשרי ה'תקע"א (1810). ציונו באומן. חי כ-38 שנים. הבטיח להמליץ טוב על אלו שיבואו על ציונו בראש השנה. אמר כי מי שזוכה להיות על ציונו בר"ה ראוי לו לשמוח מאוד מאוד והוסיף כי "כל העולם כולו תלוי בראש השנה שלי". ביקש להיקבר באומן בשל העובדה כי שם נערך טבח כ-30 שנה לפני הגיעו למקום שבו נהרגו כ-30,000 יהודים הי"ד ע"י היידמקים.

סבא: הגאון ר' נחמן מהורדנא (תלמיד הבעש"ט- מצד אביו) והרה"ג ר' יחיאל אשכנזי (מצד אמו). **אביו:** הגאון ר' שמחה. **אמו:** מרת פיגה (נכדת הבעש"ט מבתו אדל). **נשותיו:** מרת סשיה (בגיל 13 נשא את בתו של ר' אפרים מהוסיאטין- בזיווג ראשון). בתו של ר' יחזקאל טרכטנברג מברודי (זיווג שני). **בנו:** שלמה אפרים (נפטר בהיותו בן שנה). **בנותיו:** מרת אדיל, מרת חיה, מרת מרים ומרת שרה. **מתלמידיו:** הגאון ר' נתן שטרנהרץ. **מספריו:** (חלקם נכתבו ע"י תלמידו ר' נתן) **ילקוטי מוהר"ן** **יספר המידות** **עצות יליקוטי תפילות** **סיפורי מעשיות** **שיחות הר"ן** **יקונטרסים**.

ל הלא סיפור מופלא עד מאוד שהובא ע"י אחד מחסידי ברסלב: העיר אומן, ליל ר"ה, תפילת ערבית החגיגית זה עתה הסתיימה, הציבור נוהר אל עבר חדר האוכל, כל אחד תופס את מקומו, המקום בו יסעד את כל סעודות החג. גם אני התיישבתי במקום פנוי כלשהו. ליד, יושב יהודי לא מוכר מבני עדות המזרח, **ארשת פניו ענתה בו, כי הוא מבני עליה, אברך בן תורה, מאלה שמעדיפים לשבת בישיבה ולא לבלות את זמנם בנסיעות, אפילו לא לקברי צדיקים.** למחרת בסעודת הבוקר כבר לא יכולתי להתאפק ושאלתי בנימוס: "מה עושה כבודו באומן?" - והוא עונה: "באתי לרופא שלי". "מה הכוונה?" פתחתי זוג עיניים והוא סיפר: "שמי יואב. הכול החל כאשר תקופה ארוכה חשתי ברע. לאחר בדיקות נשלחתי לפרופ' סלמון. חששתי מאד, ממה שאני עלול לשמוע מפי הרופא. והנה נקראתי בשמי נכנסתי בחששות מרובות, הרופא בדק את תיקי, שאל מספר שאלות ולאחר דקות ארוכות פנה אליי ואמר: '**בעייתך היא חשוכת מרפא, ואין סיכוי להחלים ממנה, אך אם תקפיד ליטול בכל יום את התרופות, שארשום לך- ישנו סיכוי, כי תוכל להאריך ימים גם כך.**'

"אי אפשר לתאר ולשער את הרגשתי. עולמי חרב עלי בשומעי בשורות אלו. מעתה אני אדם חולה שחייו תלויים מנגד אם אשכח לבלוע תרופות ואפילו למשך יום אחד בלבד. אט-אט אני מתאושש, משתדל למלא את חיי בתוכן, פיציתי את עצמי בבילויים. הפכתי לבליין והחלתי לטייל סביב העולם. באחד מטיולי הגעתי לאפריקה וביילתי שם תקופה ארוכה, שם פגשתי את אשתי, ל"ע נוכריה. באותה תקופה הדבר לא הפריע לי כלל, החלטנו, כי איש באמונתו יחיה ולא נתערב זה לזה בעניינים של אמונה ודת".

"שנים חולפות, נולדה לנו בת שאומנם מקשה על הטיולים אך בכל זאת שיגרת החיים ממשיכה. טיולים וביילויים. באחת ממסעותיי פגשתי קבוצה שסחבה אותו לאומן, אומנם השם 'אומן' לא אמר לי כלום, אך מה אכפת לי, העיקר להיות בעוד מקום בעולם. לאומן הגעתי בערב ר"ה, נכנסתי לציון הקדוש. הייתי בהלם למראה עיניי, אנשים רבים בוכים, צועקים, מתנענעים פורשים ידיהם למעלה, מעולם לא ראיתי דבר כזה. שאלתי את אחד האנשים לפשר המחזה והלה הסביר לי על רבי נחמן מברסלב, על הבטחתו לאלו שיבואו להתפלל על ציונו. נסחפתי, נשמתי מתעוררת, משתוקקת, מבקשת ומחפשת. הרגשתי כי יש כאן איזושהי אמת. **לא הייתי מסוגל להתאפק, והשתטחתי על הציון ובכיתי כפי שלא בכיתי מעולם.** לפתע קמתי וזעקתי: "רבי נחמן, אני מבטיח, שאם אתרפא ממחלתי ולא אצטרך לקחת תרופות יותר, אני אשמור שבת". חזרתי הביתה ולא סיפרתי לאיש דבר, קיבלתי החלטה אמיצה על דעת עצמי, להפסיק לקחת את התרופות".

"לאחר שבוע ללא תרופות, ביצעתי בדיקות, ובלב מלא חששות אני מקבל את התוצאות, "**הכל תקין**", ענה הרופא בקופ"ח. "**אין לך שום מחלה**". קיימתי את הבטחתי והתחלתי לשמור שבת. אולם כאשר הניצוץ מתעורר- לא הסתפקתי בכך. כאשר אשתי הבחינה בשינוי, עדכנתי אותה במה שקורה וניסיתי להשפיע עליה ללכת בעקבותי, אך היא הזכירה לי את ההסכם בינינו: "אינני מתערבת לך בענייניך ואתה אל תתערב בענייני". אינני יודע כיצד להתנהג, האם להתגרש או לא? ומה בקשר לבתי? בצר לי פניתי למספר רבנים ושטחתי בפניהם את מצוקתי, אך פיתרון לא קיבלתי. לפתע צץ בראשי רעיון: "אם באומן נושעת בפעם הראשונה, אסע לשם לבקש ישועה נוספת". קמתי ונסעתי לאומן, הגעתי לציון והשתטחתי על הציון. הודיתי לרבי על שהחלים אותי ממחלתי ובקשתי את עזרתו בעניין אשתי ובתי".

"באחד הבקרים לאחר ששבתי, שמתי לב, כי אשתי נוטלת את ידיה של בתו בת השש. 'מדוע את עושה זאת?' שאלתי, והיא הסבירה, כי במשך התקופה האחרונה היא עוקבת אחריי וכאשר ראתה את נועם דרכיי, החליטה ללמוד יהדות והיא הצטרפה לסמינר - וזהו אחד הדברים, שהיא למדה שם, כעת היא שוקלת ברצינות את עניין הגיור. כיום, אני חי ב"ה עם אשתי, שהתגיירה ולומד באחת הישיבות הקדושות במרכז הארץ. כעת אתה מבין, מה אני עושה כאן?", שואל-קובע האברך שלצידי.

הגאון רבי שלום הכהן זצ"ל: נולד בליל שבת קודש ב' אייר ה'תקצ"ד (1834) בג'רבה. ביום המילה נתן לו אביו שלושה שמות: **שלום, דניאל ויהודה**, שהם ראשי תיבות של שם הקודש **ש-ד-י**. לצורך כלכלת ביתו, שלח במסחר ידו, כדרך רוב החכמים באותו זמן. ההצלחה האירה לו פנים. עד מהרה הפך לעשיר מופלג ובעל קרקעות. מהונו הרב, פיזר תרומות נכבדות לצדקה וחסד. **במשך שנים רבות החזיק מכספו שני תלמידי חכמים גדולים, שהיו לומדים על חשבוננו יומם ולילה**, והוא היה דואג לכל צרכיהם. מכיוון שעמד בניסיון העושר ניסו אותו בשמיים גם בניסיון העוני. עד כדי כך הגיעה עניותו, **שנותר לו חלוק אחד בלבד. ביום שהיו מכבסים אותו, היה מתעטף בטליתו בביתו. מאחר ולא היה לו בגד אחר, באותו היום הוא לא יכל לצאת החוצה**. אולם בגודל צדקותו, קיבל את הכול באהבה ובירך על הרעה כשם שברך על הטובה. עם כל זאת, גם בהיותו עני ואביון, היה דוחק את עצמו ונותן צדקה לעניים. ולא זו בלבד, אלא **שהיה גם מכתת את רגליו לגבות תרומות עבור אורחים ושד"רים**.

רבינו התפרסם כצדיק ובעל מופת. רבים פנו אליו ונושעו. ברכותיו לא שבו ריקם. באמרי פיו, חולל ניסים ונפלאות. בזכות תפילותיו **עקרות רבות נפקדו וחולים רבים התרפאו**. עד שנת ה'תרנ"ב (1891) התגורר בג'רבה ושימש כדרשן ושליח ציבור בביה"כ 'הכהנים'. הרביץ תורה מספר שנים בעיר גאבס. בהיותו כבן חמישים ושבע נוסדה עיירה חדשה בדרום תוניסיה בסמוך לג'רבה ושמה זרזיס. רבינו נקרא לכהן בקודש כרב ומורה צדק בעיירה החדשה. שם הרביץ תורה במשך כשלושים שנה. בערוב ימיו, כשהוא זקן ושבע ימים, זכה רבי שלום לחונן את עפר ארץ הקודש. נפטר ב-י"ח תשרי ה'תרפ"ו (1925). ציונו בטבריה. חי כ-91 שנים.

סבא (מצד האב): ר' שאול (גאב"ד ג'רבה). **אביו:** הגאון ר' משה. **אשתו:** הצדקת מרת תראפי (נכדתו של הגאון רבי יוסף הכהן זצ"ל ראב"ד ג'רבה). **מרבתי:** הגאונים- אביו, ר' משה, המקובל ר' כליפה עידאן. אחיו, ר' דוד הכהן. **בנו:** ר' משה כלפון. **בתו:** מרת שרה. **מספריו:** **יברכה ושלום** - **צדקה ושלום** - **יחיים ושלום** - **מידות יקר** - **ביאור מצוות התורה** - **ינהר שלום** - על התורה - **יברית שלום ושערי שלום** - על ארבעת חלקי השו"ע.

רבי שלום היה מפורסם לא רק בקרב היהודים. גם הערבים תושבי המקום העריכו וכיבדו מאוד את הצדיק. מרוב הערצתם אליו כינו אותו בשם 'סידי הרבי' (אדוני הרב). **מסופר על אישה ערביה, שנהגה לטאטא, לנקות ולסקל את השביל בו עבר רבינו בדרכו מהבית שלו לבית הכנסת**.

היא עשתה זאת כדי שהצדיק לא ימעד חלילה בדרכו. באחד הימים, ניגשה אל הרב וסיפרה, כי פיטרו את בנה והוא חסר עבודה במשך תקופה ארוכה. היא ביקשה ממנו שיברך אותה ואת בנה לפרנסה טובה. הצדיק בירך בברכת "מזוני רוויחי". עוד באותו שבוע, **מצא בנה מקום עבודה עם משכורת גבוהה ביותר**.

באחד הימים ישב אדם מג'רבה בבית הקפה שבעיר גאבס. לאחר דקות אחדות נכנס ישמעאלי הדור ומכובד וישב בסמוך אליו. שאל הערבי את היהודי למקום מושבו. היהודי השיב כי הוא מתגורר בג'רבה. "האם אתה מכיר את רבי שלום?", שאל הערבי. "אכן, אני מכיר את הצדיק. אך אם יורשה לי לשאול, כיצד אתה מכיר את רבינו?", שאל היהודי, כשאינו מסתיר את פליאתו, שכן מה לערבי המתגורר בעיר גאבס ולרבי שלום שהתגורר בעיר זרזיס? חייך הערבי וסיפר ליהודי, כי בכל פעם שהוא היה מגיע לעיר זרזיס לרגל עסקיו, היה נכנס לביתו של רבי שלום ומבקש את ברכתו, שכן ידע שברכותיו מתקיימות.

"פעם אחת", הוסיף הערבי בהתלהבות, **"בירך אותי הרב שהשנה אתמנה למושל! כאשר שמעתי את ברכתו, אף שידעתי שברכותיו מתקיימות, הפעם לא האמנתי שברכותו תתקיים. רחוק הייתי מלהיות מושל לפי החוק, והיה עלי להתקדם בכמה דרגות כדי שאהיה מועמד לתפקיד המושל. באותו הזמן מספר אנשים היו בדרגה גבוה ובמעמד טוב ממני להתמנות כמושל. אך למרבה הפלא, התקיימה ברכתו במלואה, והתמנתי למושל באותה שנה, בדיוק כפי שברך הרב"**, סיים בהתרגשות הערבי שהתגלה כמושל המקום.

ערבי אחד מתושבי עיר הנמל גאבס, נקנס על ידי השלטונות לגלות לעיר זרזיס, מקום משכנו של רבי שלום. הערבי שכר עורך דין מעולה ושילם לו סכום עתק כדי לערער על פסק הדין, אך השופט דחה את טענות עורך הדין. "לך אל רב היהודים ותבקש ממנו שיברך אותך שתצליח לשוב לעיר מולדתך. דע לך, רבי שלום ידוע בברכותיו שאין שבות ריקם", יעצו לו חבריו. הוא סירב ולא האמין בברכותיו של הרב. חבריו ניסו לשכנע אותו ואמרו: "הרי אתה נמצא כאן בזרזיס. הגלו אותך מגאבס ואינך יכול לחזור לשם. המרחק לבית רבינו קצר מאוד, ובמצבך אין לך מה להפסיד". לבסוף שמע לדבריהם ופנה לבית הרב. כשהגיע לשם, סיפר לצדיק מה התרחש. הרב האציל מברכתו עליו. חלפו שבועיים ימים בלבד, **וכבר קיבל הערבי תעודת שחרור, בה הורשה לשוב לעיר מולדתו גאבס**. נסע הערבי לבית הכנסת 'אלגריבה', וסיפר לפני יהודים וערבים את הנס אשר קרה לו. הוא לא הסתפק בכך, אלא אף תרם סכום גבוה לבית הכנסת, כשהוא משבח ואומר "אין כמו דת ישראל!", ונעשה מכר קידוש ה' גדול.

מסופר כי שרה, בתו של רבינו, חלתה בילדותה בעיניה והתעוורה לגמרי ר"ל. אביה הביא לפניה לשונות של צמר בצבעים שונים כדי שתבחין ביניהם, והיא לא זיהתה. יצא רבינו מהחדר בצער, פרש כפיו אל ה', והתפלל מעומק ליבו: **"ריבונו של עולם! בת עיוורת - זהו צער ועלבון גדול, א-ל נא רפא נא לה!"**. באותו הלילה, ראתה הבת בחלומה דמות אדם, שהניח ידו על עיניה והבטיח לה: **"אל תיראי! מחר תוכלי לראות ככל האדם"**. כאשר הקיצה הבת משנתה, גילתה להפתעתה כי מאור עיניה שב אליה כבראשונה! כאשר סיפרה לאביה את דבר החלום, אמר לה: **"בוודאי זהו המלאך רפאל, שבא ורפא את עיניך"**. מרת שרה חיה כתשעים שנה ועד סוף ימיה לא ידעה חולי וכל מכאוב בעיניה.

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של הצדיקים או של הקברים
או אם לא שמנו את תמונת הצדיק או הקבר
יש לו תמונה שהוא צילם או שקיבל ממישהו ששהוא צילם ונתן לו את זכויות יוצרים
להשתמש בה ולא הוריד אותה מאתר באינטרנט, אנא שלחו למייל
PnineZadikim@gmail.com

**למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה **PnineZadikim@gmail.com****

**כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com**

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
רפואת יהודה אריה בן רחל ברכה- רפואת הנפש ורפואת הגוף
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים, נחת יהודי מכל יוצאי חלציו וכן בחינוך הילדים